

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 60 · 15. mars
Sesjonen 2022–2023

Møte onsdag den 15. mars 2023 kl. 10

President: Svein Harberg

Dagsorden (nr. 60):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten [10:00:13]: Fra representanten Willfred Nordlund foreligger søknad om foreldrepermisjon i tiden fra og med 20. mars til og med 5. mai.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentant innkalles for å møte i permisjonstiden slik:

For Nordland: Hans Gunnar Holand i tiden 21. mars–3. mai

Presidenten [10:00:37]: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil framsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:00:48]: På vegne av representantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om å heve strafferammen for menneskehandel.

Presidenten [10:00:59]: Representanten Alfred Jens Bjørlo vil framsette et representantforslag.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:01:12]: På vegne av representantane André N. Skjelstad, Ane Breivik og meg selv vil eg leggje fram eit representantforslag om ein lokaliseringpolitikk for statlege verksemder som sikrar utvikling av sterke og mangfaldige arbeidsmarknadsregionar rundt større byar på Sørlandet, på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Noreg.

Presidenten [10:01:33]: Representanten Bengt Rune Strifeldt vil framsette et representantforslag.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:01:45]: På vegne av Fremskrittsparti-representantene Sivert Bjørnstad, Terje Halleland, Marius Arion Nilsen og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om å samkjøre nytt miljøregelverk på Svalbard med den varslede Svalbardmeldingen.

Presidenten [10:02:04]: Representanten Naomi Ichihara Røkkum vil framsette et representantforslag.

Naomi Ichihara Røkkum (V) [10:02:20]: På vegne av representantene Guri Melby, Alfred Jens Bjørlo, Abid Raja, Ane Breivik og meg selv har jeg gleden av å fram-

sette et representantforslag om å unnta studentboliger og la kommuner helt eller delvis unnta klima- og miljøvennlige bygg fra eiendomsskatt.

Presidenten [10:02:35]: Representanten Tone Wilhelmsen Trøen vil framsette et representantforslag.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:02:50]: På vegne av stortingsrepresentantene Erlend Svardal Bøe, Sandra Bruflot, Jan Tore Sanner og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om styrket pasientsikkerhet gjennom økt bruk av simulering i sykepleierutdanningen.

Presidenten [10:03:06]: Representanten Ingrid Fiskaa vil framsette et representantforslag.

Ingrid Fiskaa (SV) [10:03:19]: På vegne av stortingsrepresentantane Kirsti Bergstø, Andreas Sjalg Unneland, Kari Elisabeth Kaski og meg sjølv vil eg leggja fram eit representantforslag om gransking av seksuell trakassering i Forsvaret.

Presidenten [10:03:34]: Representanten Ingvild Wetrhus Thorsvik vil framsette et representantforslag.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [10:03:46]: På vegne av representantene Guri Melby, Sofie Høgestøl, Ane Breivik og meg selv vil jeg framsette representantforslag om lovregulering av skjulte etterforskningsmetoder.

Presidenten [10:03:58]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:06]

Muntlig spørretime

Presidenten [10:04:08]: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ola Borten Moe, Anne Beathe Kristiansen Tvinneim og Jan Christian Vestre vil møte til muntlig spørretime. De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [10:04:40]: Mitt spørsmål går til næringsminister Vestre.

I over ni måneder var Flytoget i en prosess med å utvikle et godt tilbud for de reisende på Østlandet. Så var det kartellkonferanse på Gol, og to dager etter ga statsråd Nygård et nytt mandat, nemlig at Vy skulle få hele pakken – de skulle i hvert fall ha minst halve pakken. Flytoget er satt ut av spill og har ingen muligheter for å

konkurrere med LO og Samferdselsdepartementets styring av denne prosessen.

Vi vet at Flytoget har vært en suksess. Da vår regjering antydte at en kunne delprivatisere Flytoget, gikk daværende opposisjonsleder Støre hardt ut og sa at dette er arvesølvet. Jens Stoltenberg har uttalt at vi må få tog med Flytog-standard over hele landet. Det sa han i 2010.

Nå er vi i den situasjonen at Vy skal få gjøre som de har gjort før, nærmere bestemt under gamle NSB, og ha monopol på togdrift på Østlandet. Prisen på dette er også noe som kommer til å bli diskutert, men jeg vil først ta tak i den aktive eierstyringen, som statsråd Vestre alt har gjort seg til talsmann for. Aftenposten har forbilledlig vist prosessene i denne saken. Da er mitt enkle spørsmål:

Hvor mange møter har statsråd Vestre, som eier av Flytoget, hatt med Flytoget i denne prosessen, der Vy har stukket av med hele kaken?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:06:38]: Som eierdepartement har vi dialog med alle selskaper i statens portefølje. Det gjelder selvfølgelig også Flytoget. Spørsmålet fra representanten handler om utformingen av rammebetingelsene for jernbanesektoren i Norge, og det vet representanten godt at er et ansvar som ligger hos samferdselsministeren. Jeg er helt sikker på at min gode kollega i Samferdselsdepartementet er mer enn villig til å svare på alle de spørsmål Stortinget måtte ha, herunder spørsmål om begrunnelsen for den beslutningen som nå er tatt, og hva som er mulige konsekvenser av dette for sektoren og selskapene.

Som representanten og andre er kjent med, skal vi foreta grundige vurderinger av hva som framover vil være en hensiktsmessig selskapsstruktur for persontogselskapene staten eier. Vi er alle kjent med den anbefalingen som kom fra direktoratet. Jeg vil bare understreke at den på kort sikt ikke betyr en endring av Flytogets rammebetingelser og drift. Flytoget skal fortsatt levere tilbringertjenesten til Oslo Lufthavn, slik de gjør i dag.

Som næringsminister og som ansvarlig for forvaltningen av eierskapet i Flytoget er jeg selvfølgelig opptatt av at vi skal ha gode prosesser framover, som tar godt vare på de ansatte i selskapet og ikke minst de verdiene som er bygget opp gjennom veldig mange år. Den kompetansen som de ansatte i Flytoget besitter, og den kulturen som er utviklet i Flytoget, er det avgjørende viktig å ta med seg videre når vi sammen skal utvikle togtilbudet i Norge til det beste for de reisende og selvfølgelig også for dem som har sin arbeidsplass der.

Trond Helleland (H) [10:08:24]: Jeg tolker svaret dit hen at statsråd Vestre ikke har hatt noen direkte møter med Flytoget og har overlatt dette til Samferdselsdepartementet, på tross av at han forfektet aktivt eierskap og særlig aktivt statlig eierskap. Han skryter av Flyto-

gets tjenester, men unnlater å si at i den nye pakken får ikke Flytoget noen rolle. Rutetildelingen går til Vy – de får enerett på å kjøre tog. Og prosessen med sammenføring mellom det som kanskje ikke er verdens mest populære selskap, Vy, og Norges mest populære merkevare, Flytoget, går ufortrødent videre.

Direktøren i Flytoget har kalt det svært kritikkverdigg at de ikke fikk vite om det nye mandatet. Han er dypt sjokkert over det som har foregått på bakrommet. Han sier at de føler seg lurte av at vinneren ble bestemt for lenge siden, og at spillereglene ble endret underveis. Deler statsråd Vestre denne kritikken?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:09:26]: Vi skal ha et godt samferdselstilbud, og jeg vil ta avstand fra påstander om at dette betyr at de reisende skulle få et dårligere tilbud. Det er ingen som har besluttet nedleggelse av Flytoget, og det er ingen som har besluttet salg av Flytoget, slik Solberg-regjeringen i sin tid ønsket. Vi har et sterkt ønske om å videreutvikle Vys tjenester til å bli enda mer konkurransedyktige, bedre for de reisende, av bedre kvalitet og med bedre punktlighet. Samferdselsministeren er i gang med et stort prosjekt for å rydde opp i den sektoren, til det beste for alle reisende.

Jeg er informert om at Vy leverte et tilbud for hele Østlandet som var nesten 1 mrd. kr billigere enn summen av det Vy og Flytoget leverte hver for seg, og at det har vært en viktig vurdering for direktoratet når de har behandlet denne prosessen. Men, som sagt, dette tilhører samferdselsministeren, og han er helt sikkert villig til å svare på alle spørsmål representanten måtte ha.

Trond Helleland (H) [10:10:32]: Ja, jeg har et spørsmål til samferdselsministeren om det samme om ca. halvannen time, men når eieren av Flytoget kom til Stortinget, var det betimelig å ta opp denne prosessen, eller kanskje denne mangelen på prosess. Etter det jeg skjønner, har altså næringsministeren overhodet ikke vært involvert i denne prosessen. Det er samferdselsministeren, som står som ansvarlig for Vy, som har styrt alt sammen, og Flytoget, som da skulle styres av Vestre, har ikke vært involvert, verken administrativt ved Flytogets ledelse eller ved statsråden selv.

Det som er interessant, er tallene som Vestre legger fram. De er veldig spesielle, for etter det jeg vet, har Vy levert et tilbud nå som er 4 mrd. kr over det de la inn i Trafikkpakke 4 og 5, som jo ble avvirket av denne regjeringen. Så nå risikerer vi et monopol på Østlandet, vi risikerer et dyrere tilbud, og vi risikerer dårligere konkurranse. Er det god konkurransepolitikk, sett fra en næringsministers synspunkt?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:11:42]: Jeg må få oppklare litt rundt hva som er rollene for eierskapspoli-

tikken. Det at vi er en profesjonell, langsiktig og aktiv eier, betyr ikke at vi blander alle politikkområdene sammen. Vi er også eier av Equinor, men det er ikke eierdepartementet av Equinor som bestemmer hvilke lisenser som skal gis til henholdsvis Equinor og de andre selskapene. Vi er eier av om lag 70 ulike selskaper som er i mange ulike roller knyttet til det offentlige, leverer på offentlige kontrakter og offentlige anbud og er i kontrakt med ulike deler av forvaltningen. Det ligger ikke til eierpolitikken å intervensjonere i de prosessene.

Ethvert togselskap, uansett om det er privat eller offentlig eid, må forholde seg til den til enhver tid gjeldende jernbanepolitikken, til de utlysningene som skjer, og til de tildelingene som skjer. Det er det altså Samferdselsdepartementet som har ansvar for, og så skal vi være en profesjonell eier av Flytoget.

Trond Helleland (H) [10:12:47]: Mitt inntrykk er at statsråd Vestre har vært betydelig mer aktiv når det gjelder energipolitikk og forholdet til Equinor, enn han har vært i forholdet til Flytoget og samferdselspolitikken, men det er kanskje mer opportunt å engasjere seg i en slik sektor. Han sier at han ikke har ansvaret for Equinor. Nei, men han har veldig mye ansvar for næringslivets rammevilkår, og en av de viktige delene når det gjelder Flytoget, er at Flytoget ble laget som et tilbud for å bringe passasjerer på en miljøvennlig måte til Gardermoen. Dette blir nå de facto avskaffet, og da er spørsmålet: Hvilken aktiv utøvelse av eierskapsrollen har Vestre hatt, i det at han har overlatt alt til samferdselsministeren og ikke har tatt vare på de eiendommene og verdiene som staten har gjennom Flytoget, som kanskje er Norges mest populære merkevarer? Synes statsråd Vestre dette er en god måte å forvalte eierskapet på?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:13:44]: Som jeg forsøkte å forklare, er det ikke en del av eierpolitikken å legge seg opp i tildelingene som skjer, verken i jernbanesektoren eller i andre sektorer. Jeg tror det ville tatt seg noe spesielt ut hvis Nærings- og fiskeridepartementet, som eier av Flytoget, skulle intervensjonere i en tildelingsprosess i en konkurranse som er styrt av Samferdselsdepartementet, og som håndteres av Jernbanedirektoratet, som har klare kriterier og et uttalt mål om å gi passasjerene et bedre tilbud til en lavere pris, noe som også er positivt for skattebetalerne. Det er en del av samferdselspolitikken, ikke en del av eierpolitikken.

Så har jeg selvfølgelig god dialog med alle selskapene i statens portefølje og møter selskapene på regelmessig basis. Det gjør naturligvis også selskapsteamene i eierskapsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:14:56]: Jernbanetunnelen under Oslo er full. Ti av tolv avganger i timen

er forbeholdt Flytoget AS, og det går på bekostning av andre reisende. I framtiden er det Vy som skal kjøre lokaltogene, akkurat som i dag, men denne løsningen åpner også for at flytogtilbudet på sikt kan bli integrert med resten av togtilbudet. Ved å tenke helhet kan man lage et bedre tilbud for de reisende, og det er jo det som burde være viktigst. Det har Vy vist med sitt forslag til ny ruteplan. Flytoget har konsesjon til 2028, og Vy sier at de kan sette i gang ny ruteplan fra 2026. Hvis regjeringen vil, kan Flytoget starte å ta med andre reisende raskt, kanskje allerede i 2024.

Mitt spørsmål til ministeren er: Hvor raskt venter ministeren det er mulig å integrere togene i Flytoget AS i det øvrige togtilbudet på en forsvarlig måte?

Presidenten [10:15:53]: Presidenten er litt usikker på om dette spørsmålet stilles til riktig statsråd, men Vestre skal få anledning til å svare.

Statsråd Jan Christian Vestre [10:16:01]: Jeg har stor respekt for Stortinget uansett hvilket spørsmål jeg får, og jeg skal selvfølgelig forsøke å svare. Men jeg må si det samme til denne representanten som til den forrige, at dette er et spørsmål som dreier seg om samferdselspolitikk – togtilbudet og hvordan det skal designes på en best mulig måte for de reisende med tanke på klima, bærekraft og optimal ressursutnyttelse på de infrastrukturene vi allerede har, på en måte som sikrer forutsigbarhet og investeringer, og på en måte som får mest mulig ut av de ressursene som skattebetalerne putter inn i et godt togtilbud. Det skal også være stor grad av HMS, og det skal være god standard og forutsigbarhet for de ansatte i alle virksomhetene, også innenfor jernbanesektoren.

Spørsmål knyttet til de konkrete trafikkpakkene, hvordan dette skal organiseres, og om den videre tidslinjen, ber jeg om at stilles til samferdselsministeren, som mer enn gjerne deler sine refleksjoner omkring det.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:17:07]: Til hovedspørsmålet, der representanten Helleland tok opp spørsmål om Flytoget til ministeren, som har eieransvar for Flytoget: Det er jo relevant når regjeringen som ministeren er en del av, har bestemt at man skal se på mulighetene for å integrere Flytoget, som man eier 100 pst., med øvrig jernbanedrift. Da har man mulighet, som eier av Flytoget, til å oppfylle det formålet som regjeringen som kollektiv har satt seg om et bedre kollektivtilbud i Oslo-regionen, ved å være mer aktiv i det eierskapet og gjøre den endringen tidligere. Og det er jo ikke, som representanten Helleland påstår, her snakk om konkurranse og innovasjon. Også for Flytoget, som er 100 pst. statlig eid, er skinnene eid av andre, og rute-tidene bestemmes som kjent til og med av et annet de-

partement. Spørsmålet blir: Hvordan skal eierskapet i Flytoget brukes til å oppfylle det som er regjeringen som helhet sitt mål om en bedre integrert trafikk, der tunnelen under Oslo blir utnyttet på en bedre måte?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:18:12]: Som jeg sa, vil denne anbefalingen ikke bety noen endring for Flytogets rammebetingelser og drift på kort sikt. Flytoget har som kjent en trafikkavtale med staten som løper ut februar 2028. Så har regjeringen allerede sagt at det er vurderinger og en grundig prosess om hva som framover kommer til å være en hensiktsmessig selskapsstruktur for persontogselskapene som staten eier. Det er selvfølgelig et tema som hele regjeringen er opptatt av, men det er samferdselsministeren som har ansvar for utformingen av rammebetingelsene for denne sektoren, og derfor må de spørsmålene reises til den som er ansvarlig for feltet.

André N. Skjelstad (V) [10:19:07]: Tirsdag 14. mars publiserte Aftenposten en artikkel der den uryddige prosessen knyttet til tildeling av togtrafikken på Østlandet blottlegges. Advokat Robert Myhre, ekspert på offentlige anskaffelser, mener at tildelingen av togtrafikken på Østlandet til Vy kan innebære en ulovlig statsstøtte fordi selskapet har fått kontrakt som er bedre betalt enn markedspris. Samtidig viser Myhre til at Samferdselsdepartementet ved statsråden kan ha brutt habilitetsregler i forvaltningsloven da det blandet seg inn i tildelingen som lå hos direktoratet.

Har regjeringen sørget for at det er foretatt en grundig vurdering av habilitet og støtteregulverk i forbindelse med endringen av mandatet til Jernbanedirektoratet, der direktoratet fikk instruks om å tildele minimum én av trafikkpakkene for tog på Østlandet til Vy? Og hva er næringsministerens perspektiver på den prosessen som eier av Flytoget?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:19:57]: Takk også for dette spørsmålet.

Som eier av Flytoget er jeg opptatt av at eierskapet forvaltes på en langsiktig, profesjonell, helhetlig og god måte. Alle spørsmål som gjelder tildeling av de ulike trafikkpakkene – hvilke mandater som er gitt til Jernbanedirektoratet, som altså er en underliggende etat for et helt annet departement enn det jeg er konstitusjonelt ansvarlig for overfor Stortinget, hvordan disse prosessene har vært, og hvilke vurderinger som er gjort – må rettes til samferdselsministeren, som jeg forstår er på vei til Stortinget for å svare på spørsmål i den ordinære spørretimen.

Regjeringen vil selvfølgelig forholde seg til informasjonsplikten og opplysningsplikten og svare på alle de spørsmålene som Stortinget måtte ha, men spørsmåle-

ne må altså stilles til den statsråden som er ansvarlig for dette, og som kan fortelle om det helhetlige bildet.

André N. Skjelstad (V) [10:20:55]: Her svarer ikke statsråden som eier av Flytoget. I mitt spørsmål ønsket jeg å få belyst hva statsråden som eier av Flytoget hadde av perspektiver framover, og jeg ber da igjen statsråden svare, som eier av Flytoget, på hvilke perspektiver som legges opp framover.

Statsråd Jan Christian Vestre [10:21:17]: Som jeg sa, har vi allerede satt i gang prosessen med å gjøre vurderingen av hva som skal være en hensiktsmessig selskapsstruktur framover. Det er ingenting i anbefalingen fra Jernbanedirektoratet som på kort sikt endrer Flytogets rammebetingelser og drift. De har sin trafikkavtale med staten ut februar 2028.

Med fare for å kjede landets nasjonalforsamling må jeg gjenta at det er Samferdselsdepartementet som utformer og har ansvar for rammebetingelsene. Representanten tar opp en rekke detaljerte spørsmål om mandater som er gitt til Jernbanedirektoratet, hvilke habilitetsvurderinger som eventuelt måtte være gjort, og hvilke kriteriesett som har blitt benyttet. Det er altså ikke en del av eierskapspolitikken, like lite som det er en del av eierskapspolitikken at vi har detaljert kjennskap til hvilke kriterier og prosesser som foregår når Equinor eller andre selskaper får tildelt rettigheter og lisenser og utøver sin daglige drift.

Vi skal ivareta eierskapet, og det gjør vi på en profesjonell måte, og så er tildelingen et tema for et annet departement.

Presidenten [10:22:22]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:22:38]: LO-leder Peggy Hessen Følsvik har uttalt: «Det er payback-time. Nå skal vi ta de rike».

Rikke Lind, som var statssekretær under tre næringsministre fra Arbeiderpartiet – Dag Terje Andersen, Sylvia Brustad og Trond Giske – uttalte til DN:

«Hvis denne utflyttingen til Sveits fortsetter, så blir Norge et fattigere land, et fattigere samfunn. Den «nå skal vi ta de rike»-retorikken, er helt på jor-det. Og det må Støre gå ut og si ifra om. Han må verdsette næringslivsledere og millionærer som viktige i vårt samfunn.»

Vil statsråden ta oppfordringen fra Lind og ta tydelig avstand fra «nå skal vi ta de rike»-retorikken den tidligere statssekretæren for Arbeiderpartiet opplever fra LO-lederen?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:23:30]: Jeg tar avstand fra alle merkelapper eller beskrivelser som er eg-

net til en mer polarisert debatt. Det er ikke det Norge trenger nå. Landet vårt står overfor store utfordringer, og vi trenger alle med for å løse de utfordringene. Det er jobbskaperne, og det er også lønsmottakerne. Det er de som jobber i offentlig sektor, og det er de som jobber i privat sektor. Det er de som representerer de gamle næringene, og det er de som representerer de nye næringene. Det er de som har kapital, og det er de som ikke har kapital. Det er de som bor i by, og det er de som bor i bygd. Vi trenger alle med på den store omstillingen vi nå skal gjøre av norsk økonomi.

Jeg bruker nesten enhver anledning til å takke norske jobbskaperne som tar risiko, som skaper verdier, som bidrar til at vi bygger arbeidsplasser, som bidrar til at vi kan bygge landet vårt, som gjør at vi politikere har muligheten til å fordele ressurser over statsbudsjettet, over kommunebudsjettene, over de fylkeskommunale budsjettene, og videreutvikle verdens beste velferdsstat. Det er et resultat av hardt arbeid fra mange jobbskaperne og lønsmottakere i Norge som vi skal takke.

Jeg er opptatt av at vi må gjennomføre en konkret politikk som gjør det godt å investere i Norge, gjennom at vi bruker alle deler av den aktive virkemiddelkassen vår, gjennom at vi holder orden på norsk økonomi, gjennom at vi tilrettelegger for at det f.eks. i fjor ble skapt over 100 000 nye private arbeidsplasser, at vi har rekordlav arbeidsledighet. Norge er et av de landene blant våre handelspartnere som har lavest inflasjon. Flere eksperter mener at vi nå nærmer oss rentetoppen. Det er fordi finanspolitikken og pengepolitikken virker godt sammen. Alt dette er avgjørende for at jobbskaperne, investorene, de som vil putte pengene sine på å bygge næringsliv i Norge, får avkastning på investeringene sine og er villig til å investere mer. Derfor er det å trygge norsk økonomi en hovedprioritet. Da trenger vi alle med oss – alle som en, som det heter.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:25:43]: Jeg velger å tolke svaret fra statsråden slik at han tar avstand fra LO-lederens uttalelser.

Tidligere statssekretær Lind hevdet også at Stoltenberg-regjeringen førte en aktiv næringspolitikk. De jobbet for å få rike bedriftseiere til å komme hjem igjen og skatte til Norge. I dag fokuseres det på hvor mange som flytter ut av Norge, og jeg har ikke sett noen tiltaksplan fra regjeringen Støre for å få bedriftseiere til fortsatt å bli i Norge, eller til å flytte flere verdier hjem til Norge. Lind besøkte også en rekke bedriftseiere for å overtale dem til å flagge hjem til Norge.

Har Støre-regjeringen noen konkrete tiltak for å få verdier og bedriftseiere tilbake til Norge, og hvor mange besøk har statsråden eller hans statssekretær gjennomført for å overtale velstående bedriftseiere til å flagge

hjem? Eller for å snu litt på spørsmålet: Har Støre-regjeringen oversikt over hvor mange bedriftseiere som har flyttet og tatt verdiene sine med ut av Norge, og har regjeringen noen måltall om når det er mange nok som har flyttet?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:26:47]: Det har vi. Finansministeren har svart Stortinget på et skriftlig spørsmål som nettopp viser både utflytting og innflytting, og ikke minst nettobevegelsene knyttet til hvilke verdier som tas ut, og hvilke verdier som tas inn. Hvis jeg ikke husker feil, er det netto kommet til flere verdier enn det som har gått ut.

Det er likevel ikke poenget. Poenget er at vi ønsker at alle skal bli i Norge. Da må de ville bli i Norge fordi Norge er et godt land å bo i, et godt land å drive butikk i, et forutsigbart land og et sted der man har lyst til å investere. Jeg håper at flest mulig av dem som har kapital, ønsker å være i Norge. Vi trenger dem i Norge, de er med på å bygge landet vårt. De som har reist, er hjertelig velkommen tilbake igjen, og så skal vi bidra med forutsigbare rammebetingelser.

Formuesskatten er noe økt med denne regjeringen, men den er altså fortsatt lavere og aksjerabatten høyere enn for ti år siden, så rammebetingelsene er fremdeles relativt forutsigbare i Norge. Det er positivt.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:27:53]: Da må man føre en politikk som gjør at disse bedriftseierne ønsker å være i Norge, og den motsatte effekten ser vi jo med regjeringens politikk i dag.

Kjell Inge Røkke er en kjent Arbeiderparti-sympatisør, og han har også flagget ut til Sveits. Tidligere statssekretær Rikke Lind mener:

«Det er fryktelig synd at Røkke flytter til utlandet. Han er en fantastisk industribygger og har bidratt med masse.»

Er statsråden overrasket over at Arbeiderpartiets egen riking finner regjeringens politikk så problematisk at han flytter ut av landet? Og har statsråden spurt Arbeiderparti-sympatisøren Røkke personlig om hvorfor han flagger ut?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:28:45]: Om Kjell Inge Røkke er regjeringens riking-favoritt eller ikke, og om den følelsen er gjensidig, får representanten spørre Kjell Inge Røkke om. Jeg vil si at Kjell Inge Røkke er en stor industribygger som selvfølgelig er hjertelig velkommen tilbake igjen til Norge. Jeg er også glad for at Kjell Inge Røkke investerer i Norge og har eierandeler i norsk næringsliv og norsk industri, som leverer gode varer og tjenester og høy lønnsomhet, som eksporterer og som er med på å bygge og trygge landet vårt.

Rammebetingelser er selvfølgelig viktig, og som jeg sa, er de forutsigbare. Formuesskatten er justert noe opp, men den er fremdeles lavere enn den var under Stoltenberg II-regjeringen. Da var satsen 1,1 pst., nå er den 1,0 pst. Den gangen var aksjerabatten 0, nå er aksjerabatten på 20 pst. Sammenligner en beskatning av realformue i Norge, er Norge fortsatt konkurransedyktig. Likevel er det mye mer enn skatter og avgifter som avgjør om det er godt å være i Norge, og derfor er det den helhetlige næringspolitikken som betyr noe.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:29:52]: Formuesskatten er økt, utbytteskatten er økt. Tidligere statssekretær Lind er tydelig:

«De private eierne vi har, de trenger vi. Norge kan ikke bare være statseide bedrifter og oppkjøpsfond og venture-fond. Vi må ta vare på private eiere og familieeide bedrifter. De bidrar masse til lokalmiljøene.»

Videre sier hun:

«Se på hva Odd Reitan har gjort i Trondheim. Se hva han legger igjen i kultur og utvikling av byen og hvordan han jobber sammen med andre aktører. Det er jo fantastisk.»

Er næringsministeren enig i at de velstående bedriftseierne er viktige samfunnsbyggere og bidrar positivt til lokalsamfunnene sine, og at det er uheldig at vi har en skattepolitikk som gjør at de dessverre ser seg nødt til å flytte til utlandet for fortsatt å ha økonomi til å utvikle sine bedrifter og arbeidsplasser?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:30:48]: Alt det jeg sa i de foregående svarene, mener jeg, og jeg både heier på og takker alle jobbskapere uansett hvor store verdier de skaper. Vi trenger alle.

Det er litt viktig å minne hverandre på at jobbskaperne, investorene og eierne i Norge utgjør et veldig stort mangfold. De er veldig, veldig mange flere enn dem som har fått mye oppmerksomhet for å flytte sin personlige formue ut av landet. De er hjertelig velkommen tilbake igjen «anytime» – vi vil gjerne ha alle som en tilbake igjen. Likevel vil jeg si, i respekt for andre jobbskaper som velger å bo i Norge, som investerer i Norge, og som betaler sin skatt til Norge med glede – jeg møter mange av dem, både små, mellomstore og store bedrifter, både i by og land, ved kysten, i Innlandet, i Nord-Norge og alle regionene i landet vårt – at de også fortjener oppmerksomhet om hva som er viktig for dem. De er opptatt av at vi holder orden på norsk økonomi, de er opptatt av inflasjon og renter, de er opptatt av at vi bygger ut mer fornybar energi, og at vi bruker hele verktøykassen for at de kan ta i bruk nye muligheter og fortsette å bygge landet og øke eksporten. Det er vi i gang med.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:32:07]: Rikke Lind, ja. Det som er fascinerende med dette, er ikkje at dei aller rikaste flytter til Sveits. Det er at dei ikkje flytter til Finland, Sverige, Storbritannia, Frankrike eller Tyskland, der skattlegginga av kapital er høgare enn i Noreg. Dei drar til Sveits, der ein har nesten skatteparadisliknande tilstandar. Så problemet gjeld ikkje at Noreg skal senke skattenivået sitt til nivået i Sveits, viss det er det Framstegspartiet eller andre legg opp til her, eller har vore ute i pressa og snakka om. Problemet er at det er ei opning i det norske skattesystemet for at ein kan dra dit for å spare skatt. Det er ei opning som freistar aktørane til å flytte til Sveits for å spare pengar. Problemet i dag er at dei rikaste i Noreg betaler svært lite i skatt. Vi har saman med regjeringa fått på plass at vi skal jobbe fram ein exit-skatt, men det store spørsmålet er: Korleis jobbar regjeringa (presidenten klubbar) for at rikdom som er skapt på norske ressursar og norsk arbeidskraft, (presidenten klubbar) blir verande i Noreg?

Presidenten [10:33:18]: Representanten Knag Fylkesnes må stille et spørsmål og gjøre det innenfor taletiden.

Statsråd Jan Christian Vestre [10:33:19]: Som sagt: Skatter og avgifter er en del av rammebetingelsene som avgjør hvor folk vil bo, hvor de vil virke, og hvor de vil skape verdier. Jeg er opptatt av å få fram at Norge kan tilby veldig mye mer, som gjør at vi er et godt land å drive verdiskaping i. Det synes jeg av og til kommer litt for lite fram i debatten. På veldig mange internasjonale sammenlikninger om hvor det er bra å drive butikk, skårer Norge godt og høyt. Det er fordi vi har vår samfunnsmodell – små forskjeller, tillit, alle bidrar etter evne. Det har også gjort det mulig å skape store verdier. Som også tidligere statsminister fra Høyre, Kåre Willoch, uttalte: En bør være observant på hvor verdiene er skapt, og hvilket samfunn det er som har muliggjort den store verdiskapingen.

Finansministeren vil helt sikkert svare om skatte- og avgiftspolitikken og hvordan den skal innrettes. Det er helt sikkert også mulig å gjennomføre tiltak. Vi må også være klar over at vi ønsker å få utflyttede hjem igjen, og at de tar med seg verdiene sine hjem igjen. Vi har, som sagt, (presidenten klubber) hatt en større netto inn enn vi har hatt netto ut de siste årene.

Presidenten [10:34:27]: Taletiden gjelder også for statsråden.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:34:30]: Vi skal prøve så godt vi kan, president.

Dersom ein tar bort formuesskatten, som enkelte i Stortinget ønskjer å fjerne heilt, ville dei 25 rikaste i lan-

det betale 1,1 pst. i skatt, ifølgje Norges Handelshøyskole. Det er ingen vanlege lønsmottakarar som vil fatte og begripe korleis det er mogleg å kome dit, men dette er tilfellet. For å forhindre at vi kjem i ein situasjon der ein freistar dei aller rikaste til å flytte ut av landet, må vi lage gode reglar som forhindrar utflytting. I dag har vi ikkje det i Noreg. Vi har opningar som gjer at ein kan forstå kvifor enkeltaktørar gjer som dei gjer: Dersom dei flyttar til land som Sveits, kan dei spare mange hundre millionar kroner.

Eg er klar over at statsråden – sjølv om dette ikkje er hans spesialområde – er opptatt av at vi skal lage gode rammevilkår som gjer at vi kan sikre at desse ressursane og verdiane blir verande i Noreg. Kva kan statsråden, frå regjeringshald, seie om det?

Statsråd Jan Christian Vestre [10:35:35]: Som representanten Fylkesnes selv sa, er en del av budsjettavtalen med SV at det skal utredes og etableres en såkalt exit-skatt. Det må nesten finansministeren få svare på hva gjelder videre framdrift og progresjon.

Det er riktig, som representanten sier, at beskatningen av realformue i Norge fortsatt er på et relativt brukbart nivå. Det er mange land i verden som har høyere beskatning av realformue enn det vi har i Norge. Det er ikke et alternativ for denne regjeringen å fjerne formuesskatten. Det var det heller ikke for den forrige regjeringen. Vi kan være uenige om skattesatser og verdsettelse, men vi mener det er et viktig prinsipp at alle bidrar etter evne. Dersom formuesskatten skulle bli tatt helt bort, ville det medført at om lag 25 000 nordmenn ble nullskatteyttere. Det er ikke et bidrag til en god skattemoral, og det ville også vært vanskelig i Norge å forklare hvorfor det skulle være så store forskjeller.

Presidenten [10:36:39]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:36:51]: Mitt spørsmål går til statsråd Borten Moe.

Skal vi klare å utdanne folk til arbeidslivet framover, må landets studenter ha rammene som trengs for å lykkes – for å fullføre, få gode resultater og komme seg videre ut i relevante jobber. Derfor bør vi være bekymret nå. De økte prisene, som vi alle merker, rammer studentenes allerede bunnskrapte bankkontoer hardt. Ikke alle studenter har foreldre å søke ly hos. Mange studenter har ansvaret for barn og økonomiske forpliktelser selv.

Studiebarometeret har nettopp kommet med nye tall som viser at studentene allerede jobber rekordmye ved siden av studiene, og inflasjonen pekes på som en årsak. Samtidig vet vi fra en SSBs undersøkelse at mer deltidsjobbing går ut over studentenes resultater. Derfor

er jeg veldig glad for at SV sammen med regjeringspartiene skal øke studiestøtten fra høsten som kommer, med 9 022 kr. Det er den største økningen på elleve år og langt over forventet prisvekst. Likevel er det grunn til å lytte til studentenes varsko.

Det er lenge til august når man ikke har penger på konto. Studiebarometeret viser både at studentene bruker rekordmye tid på deltidsjobben, at de er mindre fornøyde med sitt sosiale miljø enn før, og at flere studenter er mindre fornøyd med studiet sitt. Det vitner om at mange studenter står i en krise.

Statsråden hadde et møte med sektoren etter at disse tallene ble klare, og jeg lurer på hvordan han tenkt å følge opp dette. Er han enig i at det er en krise for mange studenter nå?

Statsråd Ola Borten Moe [10:38:48]: Tallene fra de nevnte undersøkelsene viser ikke at det er en krise blant norske studenter. De viser tvert imot at det er mange som har det bra. Det er mange som trives på de studiene man går på. Det er mange som opplever hverdagen sin som meningsfull og god. Det er fremdeles en del utfordringer i kjølvannet av pandemien, som rammet studentene og universitetene våre ekstra hardt fordi så mye av tilværelsen handler om å treffe hverandre. Det var i en lang periode ikke mulig.

Jeg vil mene at denne regjeringen sammen med SV har tatt tak i og svart opp studentøkonomi på en veldig god måte gjennom flere målrettede tiltak. I fjor var det ekstraordinære utbetalinger knyttet til strømstøtte, to ganger. Vi har videre økt tilskuddet gjennom Lånekassen – altså lån og stipend – med over 9 000 kr, over 7 pst. utover det som er forventet prisstigning. Det betyr at norske studenter er en av ytterst få grupper – om ikke den eneste – i Norge som i stort kan forvente et økt handlingsrom, i en tid som er preget av dyrtid, inflasjon, økte renter og redusert kjøpekraft for oss alle.

Det er også andre ting som er viktige: Vi har gjort målrettede tiltak for å få opp studentboligbyggingen. Det virker foreløpig som at det virker. At vi nå får økt den med kanskje 40–50 pst. i forhold til forrige regjering, vil være et betydelig bidrag til å redusere den største utgiftsposten på et studentbudsjett, nemlig husleien.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg tror ikke at det bare er prisstigningen som driver arbeidsevnen opp, men også det faktum at det er et veldig hett arbeidsmarked. Det er veldig stor etterspørsel etter arbeidskraft.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:40:52]: Takk for svaret.

Jeg vil bemerke at det oppleves nok som en krise for mange studenter. For eksempel merkes det tydelig at også matprisene i butikken har økt kraftig – på toppen av de økte strømprisene – denne vinteren. Norsk stu-

dentorganisasjon har regnet på at studentene akkurat nå går 6 000 kr i minus hver måned, i snitt, hvis de kun lever på studiestøtten. Når studenter må velge mellom å betale strømregningen og å spise nok mat, er vi i en uholdbar situasjon.

Statsråden nevnte at SV og regjeringspartiene tidligere, i to omganger, har blitt enige om ekstra strømstipend til studenter, på 3 000 kr og på 1 500 kr. Siden studiestøtten ikke øker før utpå høsten: Vurderer statsråden igjen noen strakstiltak eller andre ytterligere tiltak enn det som allerede er på vei, som et inflasjonsstipend eller en annen ekstrastønad, fram til sommeren?

Statsråd Ola Borten Moe [10:41:58]: Jeg vil minne representanten om at vi alle sammen, som et helt samfunn, står i en svært krevende situasjon. Nå er det usikkert hvordan nasjonaløkonomien lander for inneværende år, men vi har lagt i hvert fall to år bak oss med reallønnsnedgang for oss alle sammen. Forhåpentligvis vil vi se en liten reallønnsvekst i inneværende år, men det er usikkert. Dette rammer selvsagt også studentene, og det rammer mest dem som relativt sett har minst. Derfor er det viktigste regjeringen gjør selvsagt å få kontroll over makroøkonomien, få ned prisveksten, få ned rentene, øke muligheten for å planlegge, og redusere det vi alle sammen opplever med at ting blir dyrere.

Så vil jeg mene at all den tid vi nå hever lån og stipend med mer enn forventet prisstigning, og studentene som en av få grupper får reallønnsøkning, er det langt på vei løst. Det planlegges derfor ikke et ekstraordinært tilskudd utover det som allerede er varslet til høsten.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:43:03]: Takk for det.

Det er jo illevarslende, og desto verre blir det når husleien er nok en regning som går i været for studentene akkurat nå. I januar var veksten i konsumprisindeksen på 7 pst., som betyr at utleierne kan øke leien tilsvarende. Samtidig kunne vi lese på nrk.no i helgen at studenter som leier privat, lever under kummerlige kår. En undersøkelse gjort av Norsk studentorganisasjon viser at én av fem studenter har bodd med fukt, råte eller skadedyr. I dag bor kun 15 pst. av studentene i en studentbolig, og selv om man skulle klare å bygge 1 650 studentboliger per år, vil det fremdeles ikke være nok til at alle studenter som leier privat, kan leie gjennom student-samskipnadens boliger.

Vil statsråden få opp farten på studentboligbyggingen når leieprisen går i været og studentene må bo i mugg og råte, eller vil han komme med andre grep for å trygge boforholdene for studentene?

Statsråd Ola Borten Moe [10:44:10]: Jeg har lyst til å si at det er få som har gjort så mye for å opp student-

boligbyggingen på så kort tid som sittende regjering har gjort, sammen med SV. Jeg synes representanten har feil inngang hvis man sier at en 50 pst. økning i studentboligutbyggingen på kort tid ikke er tiltak som monner. Det er et tiltak som er uhyre viktig, og hvis det viser seg at man nå klarer dette, er det min intensjon å øke den utbyggingstakten ytterligere. Nå har ikke problemet vært manglende bevilgninger fra Stortinget, men det har vært manglende vilje og evne blant samskipnadene, som studentene eier selv, og som også har mye penger på bok. Det har vært manglende vilje og evne der til å få opp farten. Det har vi nå klart å iverksette.

Avslutningsvis: Selv om vi får opp farten, vil det ikke være sånn at alle ønsker å bo i en samskipnadsleilighet. Det er for så vidt ikke noe mål heller, men det skal være et tilstrekkelig tilbud. Og så er det ikke noe rart at i en økonomi der konsumprisindeksen går opp, vil også husleiene gå opp.

Presidenten [10:45:15]: Vi går til neste hovedspørsmål.

Abid Raja (V) [10:45:28]: Mitt spørsmål går også til statsråd Borten Moe.

Regjeringen har i statsbudsjettet for i år valgt å innføre avgift for å studere i Norge for studenter utenfor EØS-området og Sveits. Dette er etter Venstres syn helt gal politikk, som både studentene, utdanningsinstitusjonene og Norge taper på, og som studentene og institusjonene har reagert kraftig imot. Vi i Venstre mener vi må satse mer på kunnskap i årene framover, ikke mindre, og vi må åpne opp for verden og tiltrekke oss flere flinke folk, ikke forsøke å mure oss inne. Vi stemte derfor mot denne studieavgiften, og vi kommer til å fortsette å være mot regjeringens politikk på dette feltet.

Nå viser det seg at denne politikken i tillegg har blitt et stort problem for institusjonene å innføre. I forrige uke fikk Stortingets utdannings- og forskningskomité nok en henvendelse fra Universitets- og høyskolerådet, der de beskriver problemene som følge av at lovhjemmelen kommer i siste liten. Dette medfører bl.a. følgende problemer: Universitetene og høyskolene vet ikke hvem som er betalingspliktige. Utenlandske studenter får problemer med oppholdstillatelsen. Studentenes rettssikkerhet ivaretas ikke fordi sektoren ikke har tilgang til data om statsborgerskap, og bl.a. studenter som vurderer å begynne på norsk universitet eller høyskole til høsten, aner ikke hva de har å forholde seg til.

Da Sverige innførte en slik avgift, ble det gjort med to års varsel, slik at alle fikk tid til å tilpasse seg. I Norge er det innført uten forutsigbare analyser og med stort hastverk. Når statsråden hører alle problemene dette har skapt, håper jeg at det i det minste gjør litt inntrykk

på statsråden. Jeg lurer på om statsråden nå vil ta initiativ innad i regjeringen for å revurdere innføringen av studieavgift i lys av disse utfordringene, eventuelt utsette innføringen.

Statsråd Ola Borten Moe [10:47:27]: Aller først – takk for spørsmålet, og så er jeg uenig i forutsetningene for det.

Det er ikke et mål å innføre skolepenger for studenter utenfor EØS-området i seg selv, men det er et viktig virkemiddel for å kunne prioritere nettopp det som representanten Raja er på jakt etter, mer satsing på kunnskap, mer utdanning og mer tilgjengelig utdanning i Norge for hele befolkningen. Men for første gang på veldig lenge handler ikke politikk om å fordele ressurser. Det handler om å fordele knappe ressurser. Da er det andre spilleregler, og dette er et av de nødvendige valgene som regjeringen var nødt til å ta, og som det for øvrig er et bredt flertall for i Stortinget.

Dette ble utredet i forbindelse med statsbudsjettet. Det ble varslet i oktober, og vi mener at sektoren har hatt god tid til å tilpasse seg det som skal på plass for at man skal være i stand til å innkreve studieavgift allerede fra høsten av.

Så er det riktig at vi per dato ikke har hjemmel, men nødvendig lovverk ble sendt ut på høring i forbindelse med statsbudsjettet i fjor høst. Jeg tar sikte på å legge det fram for Stortinget i god tid før påske. Gitt at Stortinget slutter seg til dette, vil selvsagt de nødvendige hjemlene være på plass i god tid før vi kommer til høsten.

Avslutningsvis: Alle eller veldig mange av ordningene våre forutsetter at man rapporterer inn korrekte opplysninger, at vi som individer rapporterer inn korrekte opplysninger til myndighetene våre for at man skal få enten det er de riktige ytelsene eller det riktige skattenivået. Sånn vil det være også i dette tilfellet, og det mener jeg er helt i tråd med det det norske samfunnet er og skal være: tillitsbasert.

Abid Raja (V) [10:49:20]: Regjeringen anslo at studieavgiften for utenlandske studenter ville gi sektoren en ekstra inntekt på ca. 75 mill. kr i år. På denne bakgrunn har regjeringen kuttet tilsvarende mye i universitets- og høgskolesektorens budsjett, men med de store problemene med innføringen av studieavgiften er det veldig uklart hvor mange studenter utenfor EØS og Sveits som vil komme, og om sektoren klarer å ha systemer på plass til å kreve inn inntektene.

Universitetene og høyskolene, som altså har disse skoene på, sier at budsjettkuttene til regjeringen er mye større enn de mulige inntektene. Med mindre regjeringen, godt støttet av SV, snur, vil innføringen av studieavgift for utenlandske studenter i realiteten bli et kutt til våre høyere utdanningsinstitusjoner – et kutt som ram-

mer skjevt, for det er store forskjeller mellom institusjonene på hvor mange utenlandske studenter de har. Et slikt kutt vil selvfølgelig også ramme høyere utdanning generelt. Vil statsråden ta initiativ til å reversere kuttet dersom systemene ikke er på plass i tide?

Statsråd Ola Borten Moe [10:50:22]: Her mener jeg representanten Raja misforstår, og forhåpentligvis med vilje. Jeg legger egentlig til grunn at han misforstår med vilje, fordi dette er ikke et kutt for norske universiteter og norske høgskoler. Snarere tvert imot er det beregnede uttrekket av sektoren langt mindre enn det vi tror vil bli reduksjonen i antall studenter fra utenfor EØS, basert på erfaringstall fra Sverige. Dette vet vi imidlertid ikke før opptaket i år er endelig gjennomført og avsluttet.

Det betyr at sektoren uansett vil beholde mer midler enn det disse plassene isolert sett representerer. Det vil også bety en stor inntektsmulighet i et kjempestort internasjonalt marked, nemlig utdanningsmarkedet, der vi alle sammen vet at de mest attraktive institusjonene tiltrekker seg studenter fra hele verden, til dels for langt høyere pris enn det vi gjør i Norge.

Nå har vi satset planmessig på kvalitetsbygging og internasjonalisering i Norge i 20 år. Nå er det på tide å vise at vi faktisk er gode nok til å konkurrere.

Presidenten [10:51:11]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingjerd Schou (H) [10:51:44]: Ved utgangen av 2022 levde anslagsvis 383 mill. kvinner i ekstrem fattigdom. Mødre- og spedbarnsdødeligheten har økt de siste årene. Det har også antall tenåringsgraviditeter og barneekteskap. Konflikter i verden øker, og dermed øker kjønnsbasert vold og overgrep. Samtidig forsvinner ofte grunnleggende tilbud om prevensjonsmidler og trygt fødetilbud.

I fjor var risikoen for kjønnsbasert vold ifølge Redd Barna på et alvorlig eller ekstremt nivå i 95 pst. av verdens humanitære krisesituasjoner. Pandemien har fungert som en katalysator for den negative utviklingen, og i 2021 estimerte UNICEF at pandemien ville bidra til 10 mill. flere barneekteskap fra 2020 til 2025. Det er første gang på 20 år at det estimeres en økning, og økningen kommer på toppen av at 12 millioner barn årlig giftes bort.

Mye tilsier en fortsatt negativ trend de neste årene: et svært høyt antall flyktninger, pandemi, klimændringer, økte levekostnader og et tiltakende globalt konfliktnivå. Etter å ha kuttet bevilgningene til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter i revidert nasjonalbudsjett 2022 rettet regjeringen bare delvis opp dette kuttet i budsjettet for 2023. Regjeringens egen veileder

om temaet og regjeringens uttalte ambisjoner på feltet står i motsetning til regjeringens politikk. Regjeringens kutt står også i kontrast til Solberg-regjeringens satsing med 10,4 mrd. kr til seksuelle og reproduktive rettigheter fra 2020 til 2025 og 1 mrd. kr til kampen mot seksualisert og kjønnsbasert vold i humanitære kriser fra 2019 til 2021. Hvordan harmonerer regjeringens manglende satsing på dette området for jenter og kvinner med regjeringens uttalte ambisjoner?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [10:53:55]: Jeg vil berømme representanten for å løfte likestilling og kvinners stilling i verden i denne sal.

Globalt har vi sett det man kan kalle et «pushback» på kvinners rettigheter, samtidig som vi ser at pandemien og generell dyrtid i verden rammer kvinner og jenter aller først. Vi vet at en rettferdig verden er en likestilt verden, og Norge skal være og er en pådriver for jenters og kvinners rettigheter i utviklingssamarbeidet.

Alle skal ha mulighet til å delta i utdanning og arbeidsliv og ha innflytelse på samfunn og demokratisk utvikling. Derfor sier Norge at minst halvparten av den bilaterale bistanden skal ha likestilling som hovedmål eller delmål. Støtten til kvinners rettigheter, inkludert retten til å bestemme over egen kropp, er økt med 20 mill. kr i 2023, samtidig som vi viderefører økt støtte til seksualitetsundervisning under utdanningsposten.

Regjeringen har også sagt at vi vil opprettholde forpliktelsen på 10,4 mrd. kr til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, såkalt SRHR, i perioden 2020–2025, noe som bl.a. inkluderer innsats mot skadelige skikker som barneekteskap og kjønnslemlestelse.

I tillegg vil jeg understreke at det normative arbeidet globalt er svært viktig, og her kan Norge utgjøre en forskjell.

Ingjerd Schou (H) [10:55:49]: Takk til statsråden for svaret. Ambisjonene er det ikke noe i veien med, til tross for foreslått kutt i budsjettet – noe rettet opp i revidert.

Mitt ringe spørsmål er da: Hvordan vil regjeringen bidra til å motvirke den tiltakende negative globale trenden innen seksuell og reproduktiv helse og seksuelle og reproduktive rettigheter?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [10:56:20]: Dette må bekjempes på mange områder. Som antydnet i mitt forrige svar er den globale innsatsen på det normative området svært viktig. Vi ser at sterke og autoritære krefter verden over bekjemper opparbeidede rettigheter i internasjonale normsystemer. Jeg vil spissformulere det ved å si at vi nå kjemper for de rettighetene vi tok for gitt for 30 år siden. Der kan Norge spille en betydelig rolle. I tillegg må vi klare – innenfor tross

alt store behov og tross alt begrensede midler – å prioritere kvinners rettigheter i alle satsinger. Dette handler om å strømlinjeforme kvinners rettigheter inn i andre satsinger, f.eks. på matsikkerhet, samtidig som vi som sagt opprettholder vår forpliktelse til seksuell og reproduktiv helse og seksuelle og reproduktive rettigheter.

Ingjerd Schou (H) [10:57:23]: Takk for svaret.

Det er store behov, og ambisjonene fra regjeringen er store, men midlene er mindre. Jeg vil følge opp med å spørre: Hvordan vil regjeringen bidra til å ivareta seksuell og reproduktiv helse og seksuelle og reproduktive rettigheter i konfliktsoner, når risikoen for kjønnsbasert vold anses for å være alvorlig eller ekstrem i nesten samtlige av verdens humanitære krisesituasjoner?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [10:57:56]: Et av svarene er at vi gjennom vår posisjon i Sikkerhetsrådet har løftet kvinners stilling under krig og konflikt betydelig. Dette har vi fått anerkjennelse for, og vi pusher alle våre samarbeidspartnere på å løfte dette konkrete arbeidet. Men igjen: Da befinner vi oss på det normative området.

Som et konkret svar på representantens spørsmål vil jeg framheve hva vi gjør innenfor utdanningsfeltet. Vi har trappet opp vår utdanningsinnsats i situasjoner med krise og konflikt og for fordrevne. En betydelig del av den innsatsen handler om kvinners og jenters rett til utdanning og også seksualundervisning, som vi altså har prioritert opp, dvs. vi bidrar mer til den type innsats under krig og konflikt.

Tage Pettersen (H) [10:59:08]: Sist uke var jeg en del av Norges delegasjon under FNs kvinnekommisjon, og temaet i år var innovasjon og teknologisk endring. Vi vet at på verdensbasis er det slik at 37 pst. av kvinner ikke bruker eller har tilgang til internett, og det igjen gjør at de faller bakpå når det gjelder yrker som f.eks. krever digital kompetanse, eller å sikre seg informasjon.

I løpet av uken jeg var der borte, fikk jeg internasjonale bekymringer for Norges kurs etter revidert nasjonalbudsjett i fjor. Selv om noe av det ble rettet opp, som foregående taler har vært inne på, har det åpenbart sendt ut noen signaler om Norges kurs.

Da er mitt spørsmål: Hvis det oppfattes der ute som at Norge kanskje kan komme til å bakke ut i kampen for kvinners rettigheter og nedprioritere FN på et overordnet nivå, hvordan skal vi da kunne forvente at land som undertrykker kvinner, faktisk ønsker å satse mer enn det de gjør i dag?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:00:11]: Dette er bekymringsfulle signaler som ikke har nådd statsråden. Det er åpenbart en kilde til be-

kymring dersom representanter for denne sal mottar den type signaler. Det overrasker meg, for Norge har i økende grad bidratt til å sette likestilling og kvinners rettigheter på den internasjonale agendaen. Det er også et av de prioriterte områdene i Hurdalsplattformen, og både undertegnede og utenriksministeren bruker mye krefter på dette arbeidet internasjonalt.

Samtidig er det et faktum at bistandsmidlene er knappe, krisene er flere, og prioriteringene er tøffere. Derfor er det kanskje ikke noen overraskelse at det ikke bare gjelder dette området; flere andre forkjempere for ulike fagfelt er bekymret for framtidig finansiering. Det er imidlertid ingen grunn til å bekymre seg for den norske innsatsen på feltet.

Presidenten [11:01:19]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Sigbjørn Framnes (FrP) [11:01:36]: Spørsmålet går til statsråd Vestre.

Då me førre gong hadde ei raud-grøn regjering, frå 2005 til 2013, såg Hordaland og Rogaland Framstegsparti seg nøydde til å dra i gang eit vestlandsopprør i 2011. Frustrasjonen i vest var stor på grunn av regjeringa si manglande samferdselssatsing, nei-haldning i arealpolitikken, ein næringsfiendtleg skattepolitikk, motstanden mot heving av ubåten på Fedje, kraftliner i Hardanger og arroganse frå Oslo-makta.

Salige statsvitar, professor og Arbeidarparti-medlem Frank Aarebrot var på Framstegspartiet si side og hevda at Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV si neglisjering av Vestlandet gav grobotn for opprøret, og at det var reell fare for at Vestlandet ville gå sin eigen veg og krevje meir makt. Han såg føre seg at det kunne kome krav om mogleg oppsplitting av landet i retning av sjølvstyrte einingar.

No er det næringslivet som står i spissen for vestlandsopprøret, og det berre eitt og eit halvt år etter at me fekk ei ny raud-grøn regjering. Mange av argumenta er dei same: manglande samferdselssatsing, skattesjokk for næringslivet langs kysten og ei gigantisk overføring av pengar og makt til hovudstaden. Kva meiner statsråd Vestre er grunnen til at dei to siste raud-grøne regjeringsane hamnar i ein slik konflikt med innbyggjarane og næringslivet på Vestlandet?

Statsråd Jan Christian Vestre [11:03:16]: Landet vårt står overfor store utfordringer, og jeg synes vi skal ha en nøktern debatt og en nøktern språkbruk. Det å skremme opp næringslivet med begreper som «skattesjokk» tar jeg avstand fra. Det er helt riktig at regjeringen i møte med helt ekstraordinære utgiftsøkninger har bedt om at to næringer i Norge, som leverer veldig høy avkastning – havbruk og kraft – bidrar noe mer inn i

statsbudsjettet. Vi har også gjort en midlertidig økning i arbeidsgiveravgiften, som er situasjonsbestemt og skal fases ut etter hvert som vi får kontroll på inflasjonen. Ser en bort fra de grepene jeg nevnte der, reduserer vi altså skatte- og avgiftsbelastningen for norsk næringsliv i årets statsbudsjett, så det er viktig at vi er litt nøkterne i denne debatten.

Vi skal selvfølgelig lytte til hva bedriftene forteller oss, og bedriftene opplever nå mange ting på en gang. De opplever den største inflasjonen siden jappetiden. De har så vidt kommet ut av den største pandemien siden spanskesyken. Det er den største energikrisen siden oljekrisen i 1973, og det er en fullskala angrepskrig på det europeiske kontinent og stor usikkerhet om verdikjeder og forsyningslinjer. Dette slår også inn over norsk næringsliv.

Når jeg tenker på Vestlandet, tenker jeg verdiskaping. Vestlandet er en fantastisk region der det skapes enorme verdier, og det viktigste vi kan gjøre for at Vestlandet kan fortsette å skape fantastiske verdier, er at vi holder orden på norsk økonomi, at vi bidrar til at renten ikke fortsetter å stige ukontrollert.

Norske bedrifter har 1 000 mrd. kr i nettogjeld. Kommer vi tilbake til de rentenivåene vi hadde på begynnelsen av 2000-tallet, vil det påføre norsk næringsliv et rentesjokk på 90 mrd. kr i året. Vi reformerer eksportarbeidet, og vi peker på havvind og maritim satsing, som er viktig for næringslivet på Vestlandet. Regjeringen har sagt at vi skal spare næringslivet for 11 mrd. kr i kostnader knyttet til offentlig byråkrati. Alt som kan digitaliseres, skal digitaliseres. Vi utvikler, ikke avviker, petroleumsnæringen – det er avgjørende for leverandørbedriftene langs hele Vestlandet – og vi gjennomfører samferdselssatsinger innenfor rammen av trygg økonomisk styring, som også kommer Vestlandet til gode.

Sigbjørn Framnes (FrP) [11:05:21]: Vestlendingane er utolmodige, og ein ønskjer å gå frå ord til handling. Det er langt fleire saker å vise til: flytting av leiarstillingar i Fiskeridirektoratet frå havbyen Bergen til Nord-Noreg, Arbeidarpartiet og Senterpartiets budsjettforslag for 2023 om å kutte samlokaliseringa av Havforskingsinstituttet og Fiskeridirektoratet – berre for å nemne to spesifikke, men akk så negative saker for det marine og dei maritime klyngene i Bergen. Meiner statsråd Vestre at regjeringa sin politikk byggjer opp under havbyen Bergen?

Statsråd Jan Christian Vestre [11:06:01]: Det mener jeg absolutt, og ikke bare havbyen Bergen, men hele det verdiskapende Vestlandet. Når vi nå tar havvindsatsingen fra åtte år med ord til rask handling gjennom utlysninger som skal bidra til 1 500 flytende havvindturbiner langs norskekysten, er det en industri som i stor

grad er bygget på kompetanse og erfaring nettopp fra vestlandsnæringslivet. Når vi bidrar med strategier for maritim sektor i Hele Norge eksporterer, en satsing som kommer fra næringslivet selv, er det nettopp for å få fortgang på verftsindustrien og øke eksportpotensialet også der. Og alt det som nå gjøres av innovasjonsaktivitet, forskningsaktivitet og utviklingsaktivitet, vil komme hele næringslivet vårt til gode – også Vestlandet. Vestlendingene er flinke til å tjene penger, og vestlendingene vet at vi må holde orden på økonomien. Derfor er jeg stolt over at den økonomiske politikken virker, og at vi nå har lavere inflasjon enn stort sett alle våre handelspartnere.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [11:07:17]: Som det har vært påpekt tidligere av min gode kollega Framnes, reagerer vestlendingene hardt når man opplever maktarroganse fra Oslo. Næringslivet reagerer sterkt på regjeringens næringspolitikk. Vi ser en havbruksnæring som får skattesjokk, vi ser en maritim sektor som blir nedprioritert, og vi ser en kraftnæring som nå står igjen uten mulighet til å gjøre nødvendige investeringer. Alle disse stiller seg nå bak vestlandsopprøret.

Statsråd Vestre både sier her i salen og skriver i Bergens Tidende at samspillet mellom Arbeiderpartiet og Vestlandet er en historisk suksess. Da må jeg spørre statsråden om det kan hende at han fra sitt nye tilholdssted i Oslo har bommet litt i den analysen, når så sentrale næringer fra Vestlandet er så til de grader uenig i hans analyse, og at regjeringen må prioritere Vestlandet bedre i sitt videre arbeid?

Statsråd Jan Christian Vestre [11:08:25]: Vi tar alle tilbakemeldinger på alvor. Jeg lytter med stor interesse til alle bedrifter på Vestlandet som har noe å presentere, og jeg møter mange av dem. Mange kommer med gode, konstruktive innspill til hva vi kan gjøre annerledes, og jeg mener at det er ting vi kan gjøre annerledes.

Jeg forstår godt at det har blitt diskusjon om skatteendringene. Det at en næring får en ny grunnrenteskatt som de ikke har vært vant til tidligere, skaper selvfølgelig debatt. Det har vært en åpen og demokratisk høring. Finansministeren jobber nå med å gjennomgå disse høringsinnspillene, og jeg håper at vi skal lande den saken på en trygg og god måte sammen med næringen. Det var et viktig og riktig grep å gjøre, men det skaper altså debatt. Jeg forstår også det. Og er det noe bedriftene mener vi kan gjøre annerledes som er viktig for næringslivet på Vestlandet, er døren alltid åpen.

Jeg vil understreke igjen at næringslivet i Norge stort sett har mye av de samme behovene, og det er at vi holder orden på økonomien sånn at de kan skape nye arbeidsplasser. Det ser vi nå skjer, da det ble skapt hundre-

tusen nye private arbeidsplasser i fjor – mange av dem på Vestlandet.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [11:09:34]: Vi får tilbakemeldinger og målbærer standpunktet til næringslivet på Vestlandet – det de sier til oss når vi er ute og besøker dem. Når svaret fra regjeringen, ved Vestre her, er at vi må passe på å ikke ta opp retorikken, og at vi må ta ned tonen, opplever ikke akkurat næringslivet på Vestlandet at de blir hørt. Jeg takker for at statsråden vil ta disse tilbakemeldingene på alvor.

Vestlendingen er en utålmodig mann, og han ønsker gjerne å se konkrete handlinger, så jeg vil spørre statsråden om det er noe som faktisk vil bli lokalisert i Bergen, enten av samferdselsatsinger eller annet, eller om det kommer noen nye dreininger på bakgrunn av tilbakemeldingene som næringslivet på Vestlandet gir til regjeringen.

Statsråd Jan Christian Vestre [11:10:37]: Jeg skal ikke her og nå svare på om det er virksomheter som skal flyttes til Bergen. Det må være opp til hvert enkelt departement å vurdere hva som er hensiktsmessig. Regjeringen har en uttalt målsetting om at desentralisering er viktig.

La meg få svare på noen av de resultatene jeg er stolt over at vi får til. Jeg nevnte havvindsatsingen. Bedriftene jeg møter, både i bergensregionen og sør og nord for Bergen, er veldig opptatt av tempo, og de er glade for at vi har tempo, for de er klare til å levere og har vært klare gjennom mange år. Dette gjør vi.

Regjeringens grønne industriløft, som er det mest ambisiøse grønne industrialiseringprogrammet noensinne, er i stor grad basert på de ønskene og innspillene som kommer fra nettopp Vestlandet.

Vestlandet er kanskje vår aller viktigste eksportmotor. Vi har reformert eksportarbeidet, har mål om 50 pst. vekst i fastlandseksporten og har prosjektet Hele Norge eksporterer. Dette er et offentlig-privat samarbeid der bedriftene gir direkte innspill og vi gjennomfører satsingene.

Dette er i hvert fall tre gode eksempler som vil komme næringslivet på Vestlandet til gode.

Charlotte Spurkeland (H) [11:11:52]: Vestlendingen er også en utålmodig kvinne, får man kunne starte med.

Som statsråden er inne på, er Vestlandet hele Norges eksportmotor, og regjeringens skatteøkninger hindrer vekst og arbeidsplasser. Vestlandet er kronisk underrepresentert i rød-grønne budsjetter og i rød-grønne regjeringer. Det er et faktum og ikke noe man kan snakke seg unna.

Det siste, som flere har vært inne på, er nedbyggingen av kompetanse i havbyen Bergen når man flytter ut viktige arbeidsplasser fra Fiskeridirektoratet. Det virker ikke som regjeringen har forståelse for at landet hadde gått mye bedre om bare vestlendingen fikk være litt mer i fred fra skatter og reguleringer. Statsråden skrev likevel en kronikk i Bergens Tidende i fjor som er omtalt, med overskriften «Arbeiderpartiet + Vestlandet = sant». Vi kan konstatere, med vestlandsopprøret som et eksempel, at denne forelskelsen ikke akkurat er gjensidig.

Mitt spørsmål er da: Har regjeringen tatt inn over seg den kritikken som ligger i vestlandsopprøret, (presidenten klubber) og hva vil statsråden konkret gjøre for (presidenten klubber) å imøtekomme vestlendingen?

Presidenten [11:12:59]: Nå fikk representanten oppleve en tålmodig vestlending med taletiden.

Statsråd Jan Christian Vestre [11:13:06]: Jeg er fra Haugesund selv, og har også blitt tatt for brudd på tale-tidsbestemmelsene her, så vi har vel litt grunn til å gå i oss selv alle sammen.

Men takk for spørsmålet. Jeg har jo vist til noen eksempler som jeg mener er viktige for næringslivet på Vestlandet, så jeg skal ikke gjenta dem. Når det gjelder Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet m.m., foreslår jeg at representanten stiller det spørsmålet til fiskeri- og havministeren.

Jeg møter mange bedrifter på Vestlandet som forteller meg en annen fortelling enn det som blir referert til fra vestlandsopprøret. De er opptatt av at vi holder orden i økonomien, de er opptatt av at vi demper inflasjonen, de er opptatt av at vi fornyer, forsterker og forbedrer offentlig sektor, de ønsker seg ikke flere offentlige etater, men mer privat verdiskaping, og er derfor glad for at vi har reformert eksportarbeidet. De imøteser alle forenklingforslagene vi nå gjennomfører, sånn at vi kan spare penger og bruke de pengene på privat verdiskaping. Det kommer vi til å fortsette med, og det vil komme næringslivet på Vestlandet til gode.

Presidenten [11:14:09]: Vi går til neste hovedspørsmål.

Margret Hagerup (H) [11:14:26]: Mitt spørsmål går til statsråd Borten Moe.

To tredjedeler av bedriftene som har svart på NHOs kompetansebarometer for 2022, svarer at de har et udekket kompetansebehov. En undersøkelse Tekna gjennomførte, viste at over halvparten av kommunene ikke får besatt stillinger som krever høyere utdanning innen teknologi eller realfag. NITOs behovsundersøkelse viser at 62 pst. av bedriftene ikke får tak i kvalifiserte ingeniører. Samtidig ser vi i søkningen til høyere utdan-

ning at færre vil bli lærere i realfag, og OECD-tall viser at vi rekrutterer generelt dårligere enn andre nordiske land innenfor realfag, IT og teknologi.

En rekke organisasjoner har gått sammen om felles initiativ for å rekruttere flere til teknologi og realfag gjennom STEM for fremtiden, og universitetsrektorer og NHO-sjefen slår alarm om manglende realfagsrekruttering og at det vil kunne stanse det grønne skiftet. Samtidig har regjeringen som statsråden er en del av, avvist forslaget om flere naturfagtimer i ungdomsskolen, avvirket lærerspesialistordningen, som bl.a. hadde realfagsspesialister, fjernet kompetansekrav til alle lærere i matematikk og fjernet karakterkravet i matematikk for å komme inn på lærerutdanningen, for å nevne noe. Regjeringen har også valgt å ikke fornye realfagsstrategien, som nettopp skulle styrke realfagsopplæringen i barnehage og grunnopplæringen.

En strategi og en nasjonal plan for styrket realfagsatsing fra barnehage til høyere utdanning vil være et nødvendig og sterkt etterspurt tiltak. Deler statsråden bekymringen som både universitets- og høyskolesektoren og næringslivet kommer med, og vil statsråden være med på Høyres initiativ for å få på plass en ny, langsiktig nasjonal strategi og en satsing på realfagene?

Statsråd Ola Borten Moe [11:16:10]: Tusen takk for viktige og relevante spørsmål.

Jeg bruker å si på inn- og utpust at vi kommer til å gå tom for folk i Norge lenge før vi går tom for penger. Det bildet som representanten trekker opp, er dessverre riktig innenfor stadig flere områder, stadig flere disipliner og stadig flere deler av vår økonomi og vårt samfunn. Jeg opplever at uansett hvor jeg reiser, enten jeg besøker offentlig sektor eller privat næringsliv, er det en økende bekymring for mangel på folk og for å tiltrekke seg folk med riktig kompetanse.

Jeg tror vi er nødt til å møte dette bredt, og det handler om langt mer enn realfag – det skal jeg komme tilbake til. Det handler om at vi som folk er nødt til å gjøre det vi alltid har gjort: ta oss selv i nakken, løfte oss opp på neste trappetrinn og sørge for at enda flere får tilgang til og tilbud om utdanning, enten den er gradsgivende eller ikke, og ulike kompetansetiltak.

Det handler om å gjøre den norske befolkningen bedre i stand til å møte de utfordringene som kommer i framtiden, og det handler om å klare å løse de utfordringene vi som samfunn står overfor i hele landet vårt. Det er spesielt bekymringsverdig i deler av distriktene våre, og spesielt i Nord-Norge, der både rekrutteringsbase og kapasitet innenfor en del disipliner begynner å nå et kritisk nivå.

Så er jeg enig i at det er et særskilt behov også innenfor realfagene våre. Vi har fra regjeringens side sagt at

eventuelle omprioriteringer på universitet og høyskoler ikke skal gå på bekostning av teknologifag og ingeniørutdanningene. Det er viktig å bevare dem. Det er òg viktig med ulike tiltak for å øke tilbøyeligheten til å studere realfag. Men – og det må jeg få lov til å tilføye: Mye av det Høyre har gjort, har ikke virket.

Margret Hagerup (H) [11:18:18]: Jeg takker for svaret, men jeg legger merke til at statsråden snakker seg egentlig litt ut av temaet. Når våre fremste kunnskapsinstitusjoner og næringsliv går sammen, er det verdt å lytte, og de er ganske tydelige på at det trengs en realfagsstrategi. Arbeidet som Høyre igangsatte, var langsiktig, og vi la fram en strategi som skulle gå over fire år. En NIFU-rapport viser at det har kommet noen resultater og har gitt svært bra aktivitet, spesielt knyttet til barnehage og skole, og at kommunene som har hatt en realfagsstrategi, har dratt nytte av dette.

Det er ingen tvil om at dette arbeidet må fortsette. I det grønne skiftet trenger vi flere med realfag. I dag sier to forskere at det er bekymringsfullt at det er så lite naturfag i skolen, og alt dette er en del av det vi har løftet fram i Stortinget om behov for en ny og mer langsiktig strategi for realfagene. Så jeg spør igjen: Vil statsråden være med på Høyres initiativ for å styrke realfagene, og hva vil han eventuelt gjøre istedenfor, hvis han ikke vil være med på den strategien?

Statsråd Ola Borten Moe [11:19:21]: Jeg mener ikke at jeg snakker meg ut av temaet, men tvert imot at jeg går helt i kjernen av temaet, helt i kjernen av det overordnede problemet i Norge framover. Det er at vi kommer til å mangle folk og kapasitet innenfor en lang rekke områder og en lang rekke disipliner. Realfagene er en av dem, men på langt nær den eneste.

La meg som et eksempel nevne søkingen til lærerutdanningene våre i Nord-Norge, som er kritisk lav, og som, hvis det vedvarer, kommer til å bli et stort problem for Norge og for landsdelen. Det handler selvsagt ikke om at det ikke stilles strenge nok krav til realfagskompetanse for lærerne, snarere tvert imot. Det grepet som vi tok i fjor med å gjøre om firerkravet som Høyre innførte for lærerutdanningene våre, gjorde at det var flere lærere, 1 100 kvalifiserte søkere til, som kunne søke lærerutdanningene våre, og vi trenger hver eneste lærer. Så jeg deler engasjementet for mer realfag innenfor høyere utdanning. Det er det som er mitt felt. Jeg kommer til å prioritere det.

Margret Hagerup (H) [11:20:29]: Jeg registrerer igjen at i løpet av 1 minutt går det an å snakke om ganske mange andre ting enn det som omhandler realfag, og vi får vel ingen bekreftelse på om statsråden har lyst til

å være med på å legge fram en ny strategi på dette området.

Det er ingen tvil om at regjeringen Solberg startet en rekke viktige tiltak når det gjaldt kompetanseheving. En la til rette for flere etter- og videreutdanningstiltak. Så mitt spørsmål blir: Hvordan jobber statsråden med å følge opp Solberg-regjeringens kompetansereform og de tiltakene som ligger i meldingen om økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning, sånn at vi sikrer at enda flere får kompetanse til å bidra til et konkurransedyktig næringsliv?

Statsråd Ola Borten Moe [11:21:05]: Jeg velger å tro at både regjeringen og representanten har et felles engasjement og et felles mål om at norsk sektor for høyere utdanning skal tilby relevant kompetanse innenfor så mange disipliner som overhodet mulig, sånn at vi løser de felles utfordringene vi står overfor.

Min hovedretning handler om å gi institusjonene selv et enda større ansvar for hvordan man tilpasser utdanningstilbudene rundt forbi. Så vil det være sånn at vi fra regjeringens side kommer til å komme med målrettede satsinger. Bare for å understreke i hvilken grad de målrettede satsingene vi har kommet med så langt, underbygger akkurat det målet som jeg mener representanten er på jakt etter, kom vi i fjor med målrettede satsinger innenfor kjernefysikk og kjernekjemi. Det vil jeg kalle realfag. Vi kom med en vesentlig oppbygging av medisinkapasiteten i Nord-Norge. Det vil jeg definitivt kalle realfag. Vi har skjermet teknologifagene for eventuelle omdisponeringer, og endelig har vi økt utdanningskapasiteten innenfor helse, omsorg og sykepleie.

Presidenten [11:22:09]: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:22:13]

Ordinær spørretime

Presidenten [11:22:15]: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenhengen til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Silje Hjemdal til klima- og miljøministeren, vil bli tatt opp av representanten Stig Atle Abrahamsen.

Spørsmål 7, fra representanten Geir Jørgensen til næringsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 1

Ingjerd Schou (H) [11:22:40]: «FN advarte sent i 2022 om en kommende hungersnød i Somalia i løpet av 2023. Nå anslår FN at nærmere en halv million somaliske barn vil bli alvorlig underernærte i år.

Kan statsråden redegjøre for hva som er Norges bidrag for å avhjelpe situasjonen i Somalia i 2023?»

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:23:12]: Jeg vil takke representanten Schou for å rette oppmerksomheten mot den pågående krisen i Somalia. Det er viktig i en tid der den dramatiske situasjonen i våre nærområder lett kan føre til at andre kriser havner i skyggen.

Norge var tidlig ute i 2022 med å prioritere Somalia i vår humanitære innsats. Til sammen ga Norge 380 mill. kr til Røde Kors-bevegelsen, FN og norske humanitære organisasjoner. Av dette gikk rundt 200 mill. kr til Somalia. Redd Barna og UNICEF er viktige partnere for å sikre at innsatsen også når fram til barn utsatt for underernæring.

FN anslår at over 8 millioner mennesker, altså om lag halvparten av Somalias befolkning, vil ha behov for humanitær assistanse og beskyttelse i 2023.

Norge har bidratt med 450 mill. kr til FNs nødhjelpsfond i år. Allerede i februar kunne fondet bidra med en ekstraordinær støtte på 2,5 mrd. kr til åtte land rammet av sult, bl.a. Somalia. Støtten skal styrke FNs arbeid med klimatilpasning og befolkningens motstandskraft. I tillegg har vi inngått en avtale med Verdensbanken på 300 mill. kr. Dette er den største enkeltavtalen Norge har skrevet under for Somalia noen gang.

Regjeringen legger vekt på en helhetlig tilnærming til matsikkerhet og klimatilpassing. Her er økt tilgang til vann og fornybar energi viktige tiltak, sammen med avbøtende håndtering av effektene av klimaendringene. Privat sektor kan være gode partnere i arbeidet med å utvikle og få på plass løsninger. FN, Verdensbanken og frivillige organisasjoner er sentrale samarbeidspartnere i denne innsatsen for langsiktig styrking av matsikkerheten.

Regjeringen fortsetter det langvarige arbeidet for humanitær hjelp og utvikling i Somalia, sammen med innsats for stabilisering og forsoning. Gjennom Norges tilstedeværelse i Somalia kan vi sikre enda bedre innsatsen vår er i tråd med våre egne mål og somaliske prioriteringer.

Dette var et hovedtema under mitt besøk til Somalia i desember i fjor. Jeg besøkte da Baidoa, som er blitt senter for den humanitære krisen som rammer store deler av befolkningen i Somalia. Folketallet der er nær fordoblet av internflyktninger som er fordrevet av tørke, sult og konflikt.

La meg legge til at gjennom sør-pakken, som denne sal behandlet i går, styrker vi innsatsen i Somalia ytterligere.

Ingjerd Schou (H) [11:26:02]: Takk til statsråden for et grundig og opplysende svar. Jeg vil følge det opp med at Senterpartiets politikk på området matsikkerhet er best omtalt som matsuverenitet – dette etter utviklingsministerens tidligere svar på mine spørsmål. Mitt oppfølgingsspørsmål til ministeren er om hun mener en slik ambisjon rimer godt med hvilke nødvendige tiltak som i år kreves for å avhjelpe land som Somalia i sin akutte situasjon med matmangel.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:26:41]: Svaret på det er at i den akutte fasen som Somalia befinner seg i nå – med den verste tørkekatastrofen på flere tiår og halvparten av befolkningen med behov for akutt humanitær støtte – handler dette om humanitær innsats for matsikkerhet, altså å sikre nok kalorier til befolkningen til å klare seg gjennom de neste månedene. På sikt derimot er det somaliske myndigheters eget ønske å bygge opp egen matproduksjon for i større grad å skape ikke bare matsikkerhet og matsuverenitet for egen befolkning, men også arbeidsplasser på egne ressurser. Dette todelte målet, kortsiktig og langsiktig, ble tydelig uttrykt i et møte jeg hadde med den somaliske landbruksministeren for få uker siden.

Ingjerd Schou (H) [11:27:44]: Jeg er godt fornøyd med at svaret om på sikt nå er lagt litt til side, siden det er så tørt at intet kan dyrkes. Da er den humanitære støtten, altså å sikre kalorier og mattilgang, den aller viktigste. Jeg kunne tenke meg å be statsråden utdype – før dette handler om på lengre sikt – om den akutte delen og hvordan regjeringen samarbeider med andre organisasjoner og andre land for å sikre at man faktisk får fram tilstrekkelig med mat og det nødvendige, både vann, væske og mat med tilstrekkelig kalorier, i den situasjonen som er svært dramatisk i Somalia.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:28:33]: Jeg vil understreke at målet om å understøtte Somalias eget ønske om økt matsuverenitet ikke er lagt til side. Jeg har hele tiden understreket at vi må snakke om kortsiktige og langsiktige løsninger. Jeg har lyst til å understreke at i min samtale med den somaliske landbruksministeren var det stor begeistring knyttet til norsk støtte, bl.a. for å få tilgang til vannressurser – underjordiske vannressurser – i Somalia og de enorme mulighetene det kan gi for matproduksjon på sikt.

På kort sikt er utfordringene i Somalia ganske overveldende også når det gjelder humanitær tilgang. I mitt innlegg refererte jeg til den norske støtten, som er mas-

siv. Utfordringene med tilgang handler jo bl.a. om Al Shabaabs tilstedeværelse i Somalia, som vanskeliggjør dette. Men med nært samarbeid med multilaterale partnere ... (Presidenten avbryter.)

Presidenten [11:29:41]: Taletiden er ute.

Spørsmål 2

Presidenten [11:29:46]: Dette spørsmålet, fra representanten Silje Hjemdal til klima- og miljøministeren, vil bli tatt opp av representanten Stig Atle Abrahamsen.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [11:30:04]: «Strengere statlige krav til rensing av avløp krever enorme investeringer i nye renseanlegg. Dette finansieres ute i kommunene med gebyrer etter selvkostprinsippet. Resultatet blir at vann- og avløpsgebyrene stiger sterkt ute i norske kommuner.

Vil statsråden foreta seg noe for å lette den økonomiske byrden som legges på norske husstander som følge av strengere statlige krav?»

Statsråd Espen Barth Eide [11:30:38]: Som representanten Abrahamsen helt riktig viser til, krever rensing av avløpsvann ofte større investeringer. Jeg vil først si noen ord om behovet for rensing.

Rensing av avløpsvann er nødvendig for å beskytte helse og miljø. Avløpsvann inneholder en rekke stoffer som vi ikke ønsker i miljøet, som f.eks. fosfor, nitrogen, bakterier, virus og miljøgifter. Uten god rensing vil alt dette slippes rett ut i naturen, til skade for mennesker, miljø og verdiskaping. Et godt eksempel på at vi ligger langt bak på dette feltet, ser vi i Oslofjorden, hvor flertallet av kommunene ligger langt bak, også i forhold til dagens rensekrav. Man har ikke rensert spesielt for nitrogen og er slik sett ikke innenfor det regelverket vi har i dag når det gjelder rensing, som i Norge skal stå i forhold til det vi kaller resipientens tilstand. Resipienten i tilfellet Oslofjorden er selve fjorden. I Norge har vi hatt et litt differensiert rensekrav, som er knyttet til statusen på hva man slipper avløpsvannet ut i. Det er derfor forskjell på mer lukkede områder som Oslofjorden og der man slipper rett ut i storhavet.

Så til selve spørsmålet om finansiering. I Norge er det kommunen som er ansvarlig for bygging, drift og vedlikehold av kommunale avløpsanlegg. Dette tilligger kommunen. Det er en av kommunens oppgaver. Som representanten er inne på, kan kommunen – og de fleste kommuner gjør det – kreve dekning av kostnadene etter selvkost gjennom vann- og avløpsgebyret. Dette er helt i tråd med det grunnleggende prinsippet i Norge om at forurenser skal betale. Jeg mener det er en god ordning,

som vi i regjeringen definitivt tenker å videreføre, slik vi har hatt det i mange, mange år. Kommunen kan, hvis den vil, i tillegg velge å finansiere deler av utbyggingen gjennom ordinære budsjettmidler.

Dersom staten skal gå inn og dekke kostnadene ved enkelte anlegg, vil det bryte med forurenser-betalerprinsippet og bety en ganske grunnleggende omorganisering av forholdet mellom stat og kommune. Det staten likevel både kan gjøre og gjør, er i tillegg til krav å gi råd, bidra med veiledning og f.eks. legge til rette for bedre interkommunalt samarbeid. Mange kommuner vil finne at de rimeligste løsningene finner man gjennom samarbeid med tilstøtende kommuner, og det er ofte det som fører til at man relativt sett får prisene ned, i forhold til om hver kommune skulle renses alt hos seg selv.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [11:33:26]: Jeg takker for at statsråden gir et svar, men vi ser nå at vann- og avløpsgebyrene går opp med 30–40 pst. på ett år i en rekke kommuner, og det gjelder mange. Vi vet at det ikke er noe alternativ for de aller fleste kommuner å ta det på egne budsjett. Dette stilles som statlige krav, som kommunene ikke har noen påvirkning på. Er det ikke da hensiktsmessig at statlige myndigheter, før man bestemmer seg for å innføre krav, som et minimum synliggjør hva som vil være avgiftsøkningen, ut til den norske befolkning? Jeg er helt enig i at vi skal rense – det er viktig – men man må ha alle fakta på bordet. Vil statsråden bidra til det?

Statsråd Espen Barth Eide [11:34:27]: Hvor mye det vil koste i hver enkelt kommune, er avhengig av hvordan kommunen løser sitt oppdrag. For eksempel gjennom å søke interkommunalt samarbeid kan man i mange tilfeller få prisen ned i forhold til hvis man skulle løse det hver for seg. Derfor er det ikke ett svar på hva avgiftsøkningen vil være. I mange kommuners tilfelle er det dessverre slik – her tror jeg mange partier skal ta kollektivt ansvar – at man har ligget langt bak den standarden som nå forventes, både i Norge og i våre naboland. Norge er på mange måter en sinke når det gjelder avløpsrensing, sammenlignet med landene i vårt nærområde. De har vært mye flinkere til å gjennomføre de kravene de har, som stort sett er de samme kravene, for dette kom gjennom avløpsdirektivet som Norge i mange år har hatt som en del av sin egen lovgivning. Det er ingen hemmelighet at strengere rensekrav vil føre til økte kostnader, men det er altså en del av arbeidsdelingen mellom stat og kommune. Jeg mener det er en god arbeidsdeling, og konsekvensene av å endre på den er ganske dramatiske.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [11:35:35]: Jeg etterlyser ikke at det skal være en total oppgaveflytting, men det Fremskrittspartiet ser som et viktig prinsipp, er at når det skal fattes en avgjørelse som påvirker innbyggerne, må statlige myndigheter vise fram hva som vil være konsekvensene. Når det gjelder f.eks. de renskravene som har kommet til etter forrige EU-direktiv, vet man at det betyr at det må investeres i en rekke rensenanlegg ute i kommunene. Dette er store investeringer – om man gjør det interkommunalt eller for seg selv. På Askøy ser vi at det er flere hundre millioner som skal investeres. Det bør i hvert fall være muligheter for å gi Stortinget noen anslag før man skal ta en avgjørelse på om de kravene man tenker på å stille, faktisk gir kostnytte-verdi – om det er verdt det.

Statsråd Espen Barth Eide [11:36:40]: Jeg kan være veldig tydelig på at rensing koster penger. Der det finansieres med kommunale avgifter, som det stort sett gjøres, vil det selvfølgelig gi høyere kommunale avgifter når man skal rense mer. Det er imidlertid ikke slik at vi sitter med en løpende vurdering av dette i en avveining mellom kostnad og rensing. Vi skal rense tilstrekkelig i forhold til de krav som gjelder etter norsk lov, også etter avløpsdirektivet i EU, som er en del av norsk lov, og har vært det i mange år. Hva som er tilstrekkelig, er egentlig et faglig spørsmål som i det nåværende regelverket er knyttet til resipientens tilstand. Der hvor tilstanden er svært dårlig, som f.eks. i Oslofjorden, må man rense mer fordi det er et overordnet poeng å redde fjorden. Ansvaret ligger hos den enkelte som bruker avløpstjenester. Vi – representanten, jeg selv og alle andre som av og til går på toalettet – er da en bruker av en tjeneste og slik sett å regne som forurensere i denne sammenheng. Forurensere skal betale etter norsk lov.

Spørsmål 3

Hårek Elvenes (H) [11:37:59]: «I fjor valgte regjeringen å la Forsvarets logistikkavtale med Wilhelmsen-rederiet, WilNor-avtalen, utløpe uten å ha noen erstatning på plass. WilNor-avtalen bedret vesentlig Norges evne til alliert mottak da den ble innført. Forsvarssjefens kommunikasjonssjef uttalte i fjor at «Når avtalen faller bort, kan det få den kortsiktige virkning at evnen til alliert mottak blir lavere».

Hva er status for Norges evne til mottak av allierte styrker nå, sammenlignet med hva den var da WilNor-avtalen fortsatt var gjeldende?»

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:38:44]: Først til premisset for spørsmålet. Det er Forsvaret som har ansvaret for forvaltning av avtaler. Avtalen med WilNor gikk

ut i mars 2022, og Forsvaret valgte ikke å videreføre avtalen. Bakgrunnen var at Forsvarsdepartementet i sin internrevisjon hadde gjort undersøkelser om Forsvarets/FLOs håndtering av WilNor-avtalen. Undersøkelsen ble etterfulgt av en ekstern vurdering av KPMG. Det ble avdekket avtalerettslige svakheter og kritikkverdige forhold knyttet til inngåelse og forvaltning av avtalen. Departementet formidlet dette til Forsvaret for oppfølging, og Forsvaret valgte etter en vurdering av funnene ikke å videreføre avtalen.

Evnen til alliert mottak var ikke – og er ikke – bundet opp i en enkelt avtale med en enkelt leverandør. Evnen til å ivareta alliert mottak må vurderes i et større bilde, der både forsvarssektorens egne evne og avtaler med flere beredskapsaktører er relevant. Til sammen gir dette tilgang på en betydelig skalerbar kapasitet. Avtalen med WilNor innebar i hovedsak at WilNor hadde en koordinerende rolle mot øvrige leverandører. Dette gjorde at Forsvaret kunne henvende seg direkte til WilNor, som deretter koordinerte leverandører av ulike tjenester.

Den praktiske konsekvensen av at avtalen ikke ble forlenget, er at Forsvaret nå forholder seg til flere leverandører direkte for å få dekket opp egne og alliertes behov. Mer å gjøre internt i Forsvaret for å støtte alliert mottak kan i enkelte tilfeller bety at Forsvaret må prioritere gjennomføring av alliert mottak framfor annen aktivitet. Det kan også oppstå samtidighetsutfordringer knyttet til logistikkunderstøttelse. Forsvaret vurderer at konsekvensene av bortfallet av avtalen med WilNor har vært og er håndterbare, noe øvelsen Joint Viking 2023 så langt har underbygget. Det er ikke rapportert om at bortfallet av avtalen har fått negative konsekvenser for alliert mottak.

La meg understreke at regjeringen legger vekt på å styrke Forsvarets evne til mottak av allierte. Mottak av allierte styrker er avgjørende for norsk sikkerhet. Den nasjonale evnen til alliert mottak er en kjent risiko i vedtatt langtidsplan, og den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen har forsterket dette ytterligere. Regjeringen har fulgt dette opp i Prop. 78 S for 2021–2022 og i statsbudsjettet for 2023 gjennom å styrke den nasjonale evnen til alliert mottak utover det som framgår av langtidsplanen. Parallelt med dette arbeider Forsvaret med å inngå nye avtaler for logistikkunderstøttelse.

Hårek Elvenes (H) [11:41:07]: Før denne avtalen utløp, har Forsvaret ved flere anledninger påpekt betydningen denne avtalen hadde, så det kom nok som en overraskelse både på mange i Forsvaret og på visse stortingsrepresentanter at denne avtalen ble sagt opp. En av erfaringene fra Trident Juncture var at vår evne til alliert mottak må styrkes. Derfor ligger det i gjeldende langtidsplan inne opprettelse av flere kadreavdelinger,

der avtaler med sivile partnere er helt sentralt. Sentralt i WilNor-avtalen var nettopp transport og lagring av materiell, som er helt avgjørende for at de allierte skal kunne ivareta sitt oppdrag.

Spørsmålet er: Kan ministeren garantere at vår evne til alliert mottak er like bra – og helst bedre – enn den var med WilNor-avtalen?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:42:06]: Først må jeg få understreke at avtalen ble sagt opp – eller ikke forlenget – av Forsvaret på bakgrunn av en del funn med den avtalen. Det må være en problemstilling og relevant også for representanten Elvenes, som sikkert var en av dem som ble overrasket da avtalen ikke ble forlenget, at det ble gjort funn i den avtaleinngåelsen som var uheldig, og som gjorde det – etter Forsvarets vurdering – naturlig ikke å videreføre avtalen.

Det er rett at betydningen av alliert mottak er veldig viktig. Som jeg har sagt, styrker regjeringen satsingen på det utover langtidsplanen. Når det gjaldt alliert mottak, hadde WilNor først og fremst en koordinerende rolle. WilNor framforhandlet avtaler med underleverandører for å dekke Forsvarets behov for varer som transport, telt, mat og tilrettelegging for midlertidige leirer for allierte tropper.

Hårek Elvenes (H) [11:43:10]: Spørsmålet mitt er ganske kort og konkret: Hvilke nye avtaler er kommet inn som erstatning for denne avtalen?

Hvis man går inn i langtidsplanen for Forsvaret, ser man at det nesten er en rød tråd i den langtidsplanen at man skal styrke og utvide denne type avtaler, nettopp fordi de har en positiv effekt knyttet til både vedlikehold, forsyning og transport etc. Nå snakker vi om alliert mottak. Hvilke nye avtaler er kommet på plass som en erstatning for WilNor-avtalen? Er vår evne til alliert mottak blitt svekket etter at avtalen er sagt opp?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:43:55]: Først: Når det gjelder direkte vurdering av status på evne til alliert mottak, er det gradert informasjon jeg ikke kan gå spesifikt inn på, men jeg understreket i svaret mitt at regjeringen satsmer på alliert mottak enn det som ligger i den vedtatte langtidsplanen som Solberg-regjeringen fremmet.

Det er ikke inngått noen nye avtaler til erstatning for WilNor-avtalen foreløpig. Mange av de underliggende kundeforholdene er videreført, det var jo den koordineringsrollen som forsvant med WilNor-avtalen. Forsvaret vil også lyse ut nye avtaler knyttet til understøttelse av logistikk knyttet til de behovene Forsvaret har framover.

Spørsmål 4

Morten Stordalen (FrP) [11:44:57]: «Jernbanedirektoratet har tildelt hele togtrafikken på Østlandet til Vy-gruppen etter en uheldig prosess. Utgangspunktet til Samferdselsdepartementet i mars 2022 var at Vy-gruppen og Flytoget var likeverdige aktører som kunne gi tilbud på to trafikkavtaler for persontogtilbudet på Østlandet. Statsråden velger så plutselig å gi Vy-gruppen en eksklusiv rett til å gi et tilbud på hele togtilbudet, som innebærer en diskriminering av Flytoget.

«Hvordan vet Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen at man med dette har fått det beste og rimeligste tilbudet?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:45:33]: Direktetildelingen av togtilbudet på Østlandet skal gi flere og mer fornøyde reisende, det skal gi bedre kapasitetsutnyttelse, det skal gi effektiv drift og en lavere pris for staten, og jeg er glad for at vi nå har landet hvem som skal drifte togtilbudet for Østlandet fram til 2033. Jernbanedirektoratet mener dette best oppnås ved en samlet tildeling til Vy, og jeg tar det til etterretning.

Kvaliteten i tilbudet fra Vy er vurdert av direktoratet som svært god. Vy har vist at de kan drifte et samlet togtilbud rimeligere enn ved en delt tildeling. Vy er et selskap bygget opp og forvaltet av fellesskapet over lang tid. Det er store forventninger til at Vy skal levere på det tilbudet som de nå har gitt, og yte et enda bedre tilbud til alle de reisende.

Det er Vy som i dag har erfaring med å tilby lokaltog- og regiontogtrafikk på Østlandet. Lokaltog- og regiontogtrafikken er betydelig større og mer komplisert enn tilbringertransporten til Oslo Lufthavn Gardermoen. Det er eksempelvis om lag 1 800 ansatte i Vy som står for denne trafikken, mens Flytoget til sammenligning har om lag 350 ansatte. Det er ikke realistisk eller politisk ønskelig å la Vy, som har vært et viktig statlig selskap siden 1880-tallet, potensielt kunne sitte igjen med bare togtrafikken på Bergensbanen. Vi må heller ikke glemme at det er Vy som er skaperen av det suksessrike rute tilbudet som ble innført i 2014, og at selskapet har en helt unik kompetanse knyttet til ruteplanlegging og kapasitetsutnyttelse.

I forhandlingene om Østlandet 2 mellom Jernbanedirektoratet og Flytoget er det lagt stor vekt på kvaliteten på risikoreducerende tiltak knyttet til at Flytoget da ville overtatt et rutetilbud med over fire ganger flere reisende enn det de betjener i dag. Samlet har hele Østlandet, altså Ø1 pluss Ø2, nesten ni ganger flere reisende enn det Flytoget hadde før pandemien. Det er som kjent kort tid igjen til avtalene skal tre i kraft, og det gjelder selv om det skulle være rom for en noe forlenget oppstartsperiode.

Jeg føler meg trygg på at vi framover vil ha et godt grunnlag for å gi et enda bedre togtilbud til de reisende, til en god pris for staten.

Morten Stordalen (FrP) [11:48:03]: Nå er det jo godt kjent gjennom media, og spesielt gjennom Aftenposten, at det foregikk ting etter at denne prosessen ble startet. Tidligere i denne salen har samferdselsministeren vært klar på at det var viktig med to sterke statlige selskaper og å bevare de to gode miljøene for å utnytte kapasiteten i Oslo-tunnelen for å få det til å virke.

Så vet vi at det var et famøst møte den 5. september, der statsministeren innkalte samferdselsministeren, Norsk Jernbaneforbund og LO-lederen. Ergo endrer man fullstendig spillereglene for den direktetildelingen som samferdselsministeren har stått og bedyret gjennom sommeren. Det er med respekt å melde litt spesielt at samferdselsministeren ikke forteller hele sannheten. Samferdselsministeren har uttalt i media at Vy leverte 1 mrd. kr billigere – uten å si at Vy deretter økte prisen på pakke 1 med 5,5 mrd. kr fra 2021, og som var 2 mrd. kr dyrere enn Flytoget. Samlet sett ville Flytoget levert 4 mrd. kr billigere med opsjon.

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:49:07]: Jeg svarte ganske grundig på det i mitt hovedsvar. Det er slik at det vi har gjort underveis, er å presisere mandatet og si at minst én av avtalene skulle gå til Vy, og det er begrunnet ganske godt hvorfor det er riktig. Det er riktig fordi vi ikke ønsker å sette det selskapet fullstendig ut av spill, dvs. at det skulle bli desimert til bare å ha Bergensbanen. Det ville dessuten ikke vært særlig realistisk at Flytoget skulle drifte begge de to avtalene.

Dette er ikke noe vi har forsøkt å holde hemmelig. Det er slik overskrifter ofte blir i aviser, men i et mandat vil det jo selvfølgelig ikke være offentlig tilgjengelig informasjon. Denne saken og denne informasjonen er ikke mer hemmelig enn at jeg sa det i debatten med representanten Stordalen i Dagsnytt 18, lenge før det ble avslørt av Aftenposten, så hvor stort hemmelighetskremmeri det er, kan selvfølgelig diskuteres.

Jeg er veldig trygg på at vi nå har fått en god prosess. Jeg har vært åpen for at begge selskapene kunne være aktuelle, men nå har direktoratet gjort sine vurderinger og kommet fram til at det beste er å tildele til Vy.

Morten Stordalen (FrP) [11:50:09]: Det er jo spesielt at man sier at det har vært en åpen prosess. Det skjedde tydeligvis noe etter 5. september, etter sterkt press fra Norsk Jernbaneforbund og LO.

Det er veldig spesielt at man endrer spillereglene underveis, hvor man påstår at man samlet har fått det beste tilbudet. Man skulle ha en forutsigbar prosess, hvor man skulle gå i forhandlinger med direktetildeling,

som jeg i utgangspunktet sa var nest best, her i denne salen. Samferdselsministeren forteller det norske folk at man nå får dette 1 mrd. kr billigere – uten å fortelle sannheten. Det er veldig spesielt å unnlate og hoppe bukk over at pakke 1 økte med 5,5 mrd. kr, som lå langt over Flytoget i første tilbud, for deretter å unnlate å gi Flytoget svar på sin henvendelse og gi dem muligheten til å regne på en samlet pakke, slik man har gjort med Vy – uten å fortelle at det var 4 mrd. kr. billigere.

Hva mener samferdselsministeren er en rimelig løsning og fornuftig overfor sine innbyggere?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:51:16]: Nå sauser representanten Stordalen sammen tall fra den prosessen som var en konkurranse, med en annen forhistorie, en annen historikk. Jeg tror representanten Stordalen har fått med seg at det har skjedd noe med kostnadsbildet i norsk økonomi siden den prosessen forløp, slik at når han nå sammenligner tall, er det epler og bananer, ikke epler og epler. Så det blir et fullstendig feilaktig premiss.

Det jeg har redegjort for her, og også i det offentlige ordskiftet, er at vi gjennom denne avtalen får til en avtale som er billigere, samlet sett, sammenlignet med det som Vy i dag får for å drifte togtilbudet på Østlandet 1 og Østlandet 2, og vi har også fått igjennom at det nå er valgt å bruke Vy istedenfor Vy og Flytoget, en avtale som er 1 mrd. kr billigere over de ti årene. Så dette er en god situasjon for staten, og vi utnytter kapasitet og ressurser på en god måte og får et godt togtilbud til de reisende.

Spørsmål 5

Trond Helleland (H) [11:52:21]: «Etter en prosess som ikke kan sies å ha gått på skinner, fikk Vy 3. mars tildelt persontogtrafikken på hele Østlandet. Fra å ha reell konkurranse, med flere leverte tilbud på Trafikkpakke 4 i 2021, er vi nå tilbake til monopol for Vy på hele Østlandet. Det betyr slutten for Flytoget. Ny kontrakt med Vy skal gjelde fra desember i år. I sitt tilbud for samlet drift tar Vy også over Flytogets ruteleier.

Når og hvordan ser statsråden for seg at dette skal gjøres, med tanke på at Flytoget har kontrakt fram til 2028?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:52:59]: Først vil jeg si at direktetildelingen som Jernbanedirektoratet har gjennomført, vil gi de reisende et bedre togtilbud, med en lavere pris for staten sammenlignet med i dag. Det er selvfølgelig veldig viktig. Ved å tildele hele Østlandet samlet vil Vy spare staten 1 mrd. kr, målt mot å dele Østlandet mellom to. Det viser at direktetildelingen har hatt noe for seg.

Videre vil jeg si at det naturligvis er forståelse for at Flytoget er skuffet over det utfallet, og at dette gir usikkerhet for de ansatte. Både jeg og næringsministeren er selvfølgelig opptatt av hvordan vi skal ivareta dette selskapet, og vil fokusere på det i tiden framover når vi skal ta vare på de ansatte i Flytoget og de verdiene de har bygget opp i selskapet.

Det vil ikke være et premiss for direktetildeling av Østlandet at Vy skal benytte Flytogets ruteleie før 2028. Kapasiteten som Flytoget i dag disponerer, skal frigis til offentlig kjøp av transport etter utløp av konsesjonsavtalen i 2028. Dette skal gi tilstrekkelig transportkapasitet til pendlere og øvrige kunder i Østlands-området samt en høy frekvens for reisende til Oslo Lufthavn. Selv om Vy fortsatt skal drifte togtilbud for hele Østlandet fram til 2033, vil det fremdeles bli inngått to avtaler, i tråd med publisering i TED. De ulike tilbudsforbedringene som Vy foreslår, er tilbudt av operatør som opsjøner til respektive avtaler. Om disse vil utløses, vil bli vurdert på et senere tidspunkt. Det er altså ikke en forutsetning for rutetilbudet som vi starter opp nå i desember.

Nå som resultatet av direktetildelingsprosessen er klart, vil det være naturlig å gjøre grundigere vurderinger av hvordan statens verdier kan ivaretas. I dette ligger det også en vurdering om at en gjennomgang av selskapsstruktur selvfølgelig vil måtte gjøres i lys av at vi har tatt en beslutning om at tilbringerjenesten skal inngå i det ordinære persontogtilbudet senest fra februar 2028.

Jeg ønsker ikke å spekulere i utfallet av denne gjennomgangen av selskapsstruktur som Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet nå skal gjennomføre. Men både Flytoget og Vy besitter unik kompetanse som staten er helt avhengig av, og det vil være svært viktig for meg at de ansatte føler seg ivaretatt, og at de har en trygg arbeidsplass også i framtiden.

Trond Helleland (H) [11:55:21]: Mens statsråden var på Gardermoen og senket flypriser, hadde jeg en runde med næringsministeren her i salen. Han var veldig opptatt av at han overhodet ikke hadde noen synspunkter på samferdselspolitikk. Han bekreftet vel også at han som eier overhodet heller ikke hadde hatt noe møte med Flytoget. Dette var opp til statsråd Nygård og Samferdselsdepartementet å avgjøre. Så da står jeg med riktig mann her nå.

Jeg er glad for å høre at Flytoget på en eller annen måte skal få lov til å drive videre fram til 2028, i hvert fall at det skal være et flytogtilbud. Men hva er det som får statsråden til å tro at den samme operatøren som har drevet på Østlandet i alle år, nå plutselig skal gi et mye bedre tilbud, når prisen i tillegg, som Morten Stordalen påpekte, er 4–5 mrd. kr høyere enn det som var inne i den konkurransen som var for Trafikkpakke 4?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:56:19]: Da vil jeg vise til det mandatet som Samferdselsdepartementet har gitt, hvor vi har lagt til grunn et bedre togtilbud for passasjerene på Østlandet til en god pris for staten, for å bruke en litt forenklet overskrift på det. Så har Jernbanedirektoratet gjort en grundig faglig vurdering av det og kommet fram til at Vy vil levere på et togtilbud som er til beste for passasjerene på Østlandet. Så det føler jeg meg trygg på.

Jeg føler meg også trygg på at vi i prosessen mellom mitt departement og Jan Christian Vestres departement selvfølgelig skal finne gode løsninger på Flytogets framtid. Men fra 2028 er det i hvert fall uomtvistelig slik at disse rutene vil gå inn i totaliteten. Det er fordi vi skal utnytte kapasiteten på en bedre måte. Som representanten Trond Helleland er godt kjent med, er det store kapasitetsutfordringer på jernbanen på tross av at det bygges rundt omkring. Det betyr at når vi kommer til 2028, vil den kapasiteten tas ut for pendlere i hele regionen. Det er selvfølgelig viktig. Hvis ikke vil vi ikke kunne øke jernbanetilbudet til daglig reisende og pendlere i distriktet her.

Trond Helleland (H) [11:57:19]: Flytoget er naturlig nok skuffet over utfallet av denne prosessen, som har blitt «derailed», for å bruke et jernbaneuttrykk – den er tatt av sporet. Det skjedde antakelig etter kartellkonferansen på Gol den 23. november. Det gikk da bare en ukes tid før statsråden hev seg rundt og sørget for at Vy egentlig skulle få hele kaken.

Statsråden framstiller det som at Jernbanedirektoratet har gjort den og den vurderingen, men dette er jo en LO-styrt farse, der Jernbanedirektoratet har sittet med begge hendene bakbundet og ikke hatt mulighet til å påvirke denne prosessen.

Vil statsråden være ærlig på at dette er en prosess som er styrt på en helt annen måte enn en jernbanefaglig måte?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [11:58:11]: Jeg skjønner at representanten Trond Helleland synes det er oppor-
tunt å framstille denne prosessen på den måten, men det er nok ikke sånn den prosessen har foregått. Det har vært en prosess med direktetildeling, hvor vi har gitt et mandat fra Samferdselsdepartementets side. Vi har fått et godt resultat av den prosessen ut i den andre enden.

At det har vært ulike syn i denne saken, har ikke vært noe nytt. Det har vært ulike diskusjoner fra starten av. Noen har vært veldig uenig i at to operatører kunne være aktuelle. Men representanten Trond Helleland må merke seg det poenget at jeg har ikke på noen som helst måte direkte bedt Jernbanedirektoratet om å tildele Vy dette. Jeg har sagt at man bør sjekke ut det tilbudet som kom fra Vy, for da Vy gikk ut og sa at de kunne levere det-

te billigere, med et bedre tilbud, er jeg sikker på at representanten Trond Helleland er enig med meg i at samferdselsministeren faktisk måtte sjekke det ut.

Spørsmål 6

Bård Hoksrud (FrP) [11:59:18]: «I statsbudsjettet flyttet regjeringen viktige krisetjenester som Kirkens SOS og Mental Helse over på en søknadsordning. Disse er lavterskeltilbud som hver dag hjelper folk i store kriser og reduserer trykket på helsevesenet. Regjeringen lovet at søknadene skulle behandles raskt for å sikre forutsigbarhet, men i midten av mars er det fortsatt ikke kommet noen avklaring. Kirkens SOS og Mental Helse er bekymret for at de må kutte i tjenestene, samtidig som henvendelsene bare øker.

Synes statsråden dette er godt nok?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:59:51]: Psykisk helse er høyt prioritert av denne regjeringen. I statsbudsjettet har vi satt av 150 mill. kr til å styrke og utvikle nye tiltak for lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus i kommunene.

De frivillige organisasjonene med hjelpetelefoner gjør en stor innsats, og de er et viktig supplement til de offentlige hjelpetelefonene. Jeg forstår at Kirkens SOS og Mental Helse ønsker et snarlig svar, og at de er opptatt av å gi et godt tilbud til brukerne og samtidig sørge for forutsigbarhet for sine frivillige. De har jobbet lenge med å bygge opp sine tilbud, og de har lagt ned et stort arbeid for at de frivillige skal få god opplæring og være trygge medmennesker.

I statsbudsjettet for i år har vi gått bort fra en ordning der mange enkeltmottakere fikk øremerkede tilskudd. Vi har valgt å flytte pengene inn i tilskuddsordninger som det kan søkes på. Bakgrunnen er at vi mener at alle bør ha lik mulighet til å søke om tilskuddsmidler, og at tildelingen skal være rettferdig og sikre større likebehandling. Det må være kvaliteten på tilbudet som avgjør hvor mye midler man får.

Det er Helsedirektoratet som forvalter denne tilskuddsordningen, og de lyser ut tilskudd med de rammer som Stortinget har sluttet seg til. Vi er kjent med at Helsedirektoratet for tiden mottar et stort antall søknader om tilskudd fra frivillige organisasjoner og andre. Helsedirektoratet planla for at søknadene på ordningen for hjelpetelefoner skulle være behandlet innen 1. mars. Søknadene er gjennomgått, den siste informasjonen hentes inn, og det jobbes nå raskt med å ferdigstille og sende ut svarbrev.

Bård Hoksrud (FrP) [12:01:46]: «Me skal jo hjelpe folk som er i krise. Då bør me unngå at det er krisestem-

ning blant oss tilsette og frivillige i Kirkens SOS.» Dette sa generalsekretæren i Kirkens SOS.

Situasjonen som Kirkens SOS og Mental Helse står i, er svært alvorlig, for nå står dette viktige tilbudet i fare for å måtte reduseres eller legges ned. I dag fikk jeg en melding fra en person som tidligere jobbet i hjelpetelefonen hos Mental Helse. Han skriver:

Jeg vil at Norge skal vite at det bare tok sekunder mellom hver telefonsamtale jeg hadde da jeg var på jobb, og da var det ikke krig, ikke høye strømpriser, ikke økt rente og dårlig privatøkonomi, da var det bare psykisk helse og selvmordstanker.

Dette er virkeligheten der ute. Trykket har ikke blitt mindre, men mye større. Derfor lurar jeg på om statsråden er villig til å se på muligheten for å reversere dette vedtaket og sikre at disse organisasjonene får øremerkede midler til lavterskeltilbud, som f.eks. Mental Helses svartjeneste og hjelpetelefonen til Kirkens SOS. Dette er utrolig viktige tjenester for mange mennesker hver eneste dag.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:02:49]: Mental Helses hjelpetelefon og Kirkens SOS' krisetjeneste er veldig viktige tjenester som betyr en umiddelbar forskjell for mennesker som opplever krise. Disse tjenestene er innlemmet i en søknadsbasert ordning som har en ramme på 72 mill. kr., så det er jo penger dedikert til dette formålet de søker på.

Vi kommer til å invitere hjelpetelefonene til et møte i departementet for å snakke om hvordan disse ordningene kan bli bedre og sikre nødvendig forutsigbarhet for de mange frivillige som gjør en betydelig innsats. Det er også interessant for oss å høre hvordan disse hjelpetelefonene og organisasjonene kan bidra i den opptrappingsplanen vi holder på å lage for psykisk helsefeltet, og et av innsatsområdene gjelder både helsefremmende tiltak, bistandstiltak og gode lavterskeltjenester.

Bård Hoksrud (FrP) [12:03:52]: Statsråden prater om at dette er viktige tjenester. Ja, det er det. Den 1. september 2021 lanserte Mental Helse den eneste døgnåpne hjelpechatten i Norge. Den døgnåpne chat-en har ca. 12 000 henvendelser hver eneste måned. Dette viser hvor viktig tilbudet er for dem som trenger det aller mest. Nå står tilbudet i stor fare for å måtte legges ned fordi det kan komme kraftige reduksjoner, og det er økonomisk usikkerhet. Ansatte har fått permitteringsvarsel. Det er veldig frustrerende når antall henvendelser øker og de ikke vet om tilbudet har en framtid.

Denne typen lavterskeltilbud avlaster helsevesenet og forebygger psykisk uhelse i landets befolkning. Vi snakker høyt om viktigheten av å se hverandre, om å være rausere og om åpenhet rundt psykiske utfordringer.

Hva tenker statsråden om at et slikt tilbud nå står i fare for helt eller delvis å forsvinne, fordi hun altså ikke velger å sørge for at disse organisasjonene får midler til å kunne opprettholde dette utrolig viktige tilbudet for mange mennesker hver eneste dag?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:04:57]: Stortinget har jo satt av penger til en ordning med dette formålet. Det er en søknadsbasert ordning som har en ramme på 72 mill. kr., så dette har Stortinget prioritert penger til.

Vi ønsker en tett og god dialog med disse viktige organisasjonene, og det er også bakgrunnen for at vi kommer til å invitere dem til et møte i departementet hvor vi får en god dialog om hvordan vi kan utvikle ordningene som treffer dem, og også om hvordan de kan bidra i arbeidet med opptrappingsplanen for psykisk helse.

Spørsmål 7

Fra representanten Geir Jørgensen til næringsministeren:

«I Chile profitterer Statkraft på energipolitikken innført under militærregimet til Augusto Pinochet. Pinochets diktatur var preget av aggressiv privatisering og liberalisering, deriblant av kraftressursene. Private selskap tok over utbygging, drift og eierskap, og det er disse Statkraft har kjøpt seg inn i. Konesjonene gitt av militærregimet kan i seg selv være tvilsomme, og det kan stilles spørsmål ved deres legitimitet.

Kan statsråden forsikre at Statkrafts engasjement i Chile ikke bryter grunnleggende menneskerettigheter?»

Presidenten [12:05:33]: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 8

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:05:49]: «Har Arbeidarpartiet sin fylkesordførarkandidat i Vestland rett når han seier til Bergens Tidende at det er kommunal- og distriktsministeren og Senterpartiet som har hovedansvaret for at statlege toppstillingar i Fiskeridirektoratet no blir flytta vekk frå Bergen og Vestlandet grunna endringar i statleg lokaliseringpolitikk, eller har Senterpartiet sin fylkesordførar i Vestland rett når han seier at dette er eit ansvar fiskeri- og havministeren og Arbeidarpartiet må svare for, jamfør eit intervju i Bergens Tidende 8. mars?»

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:06:26]: Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon er eit sentralt verktøy for å vareta

statlege lokaliseringspolitiske mål. Om lag 30 pst. av statlege arbeidsplassar er omfatta av retningslinjene. Ved strukturendringar i ein statleg etat, som Fiskeridirektoratet, skal spørsmålet om lokalisering av verksemda og dei statlege arbeidsplassane greiast ut i tråd med retningslinjene. Retningslinjene skal syte for at det vert utarbeidd eit godt fagleg grunnlag for å sjå sektoromsyn og lokaliseringspolitiske omsyn i samanheng som grunnlag for avgjerd i saka.

Retningslinjene skal slik òg leggje grunnlag for at den endelege løysinga i kvar enkelt sak støttar godt opp om både lokaliseringspolitiske og sektorpolitiske mål.

Det er fagstatsråden sitt ansvar å sjå til at saka vert greidd ut i tråd med retningslinjene, og det er fagstatsråden som tek den endelege avgjerda om lokalisering av den statlege verksemda. Slik har det òg vore i saka om Fiskeridirektoratet, og det er då fiskeri- og havministeren som er fagstatsråden.

Det er mitt ansvar som kommunal og distriktsminister å vurdere om fagdepartementa har greidd ut saka om strukturendringar i tråd med dei lokaliseringspolitiske retningslinjene. Det har eg òg gjort i denne saka.

Eg registrerer at endringane i Fiskeridirektoratet har skapt diskusjon om statleg lokaliseringpolitikk. Utviklinga dei siste åra viser ei tydeleg sentralisering av staten. Denne regjeringa meiner at statlege arbeidsplassar bør vere spreidde ut geografisk og kome heile landet til gode. Statlege arbeidsplassar er ettertrakta i alle arbeidsmarknader fordi dei bidreg til mangfald og tilgang på kompetansearbeidsplassar. Det gjev attraktive arbeidsmarknader og påverkar til flytting og busetjing rundt om i landet. Eit formål med ein aktiv statleg lokaliseringpolitikk er å gje ei betre fordeling av statlege arbeidsplassar, som medverkar til å styrke lokale fagmiljø i ulike delar av landet. Difor reviderte vi òg retningslinjene i fjor haust.

Samstundes vil eg understreke at endringane i Fiskeridirektoratet òg kunne vore gjennomførte utan den siste revisjonen av retningslinjene.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:08:49]: Eg takkar for svaret.

Det er rett at statlege arbeidsplassar er ein viktig del av regionalpolitikken i Noreg. Å ha gode statlege kompetansmiljø i alle delar av landet er sentralt, òg for busetjing, utvikling av næringsliv, osv.

Men eg må jo seie at eg stussar når det har gått frå å handle om at dette skal sørgje for spreieing vekk frå den ekstreme konsentrasjonen av statlege arbeidsplassar som finst i Oslo, til at ein no plutseleg har sett byar som eksempelvis Bergen og Stavanger på same fy-liste som Oslo. Bergen har, så vidt eg veit, om lag 14 pst. statlege

arbeidsplassar, som er betydeleg mykje mindre enn Oslo og betydeleg mindre enn Tromsø.

Meiner statsråden at det som no skjer i Fiskeridirektoratet – der det blei sett ein stopp for nyetableringar i Bergen av nye leiarstillingar og nye avdelingar – er ei riktig tolking av dei nye retningslinjene, og at dersom fiskeriministeren hadde sagt at ein kan tilsetje og leie nye avdelingar i Bergen, hadde det vore eit brot på dei nye statlege retningslinjene?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:09:57]: Når det gjeld dei konkrete endringane i Fiskeridirektoratet, er det fiskeri- og havministeren som står ansvarleg for det og dei, men eg kan likevel seie litt rundt prosessen knytt til omorganisering i Fiskeridirektoratet. Det er ikkje noko som starta under denne regjeringa. Det var ein prosess som starta under den førre regjeringa, som òg følgde eit tildelingsbrev. Det vart òg lagt fram ein rapport som vart betydeleg diskutert, der det òg vart skapt uklarheit om hovudkontoret framleis skulle vere i Bergen. Det har den regjeringa som sit no, slått fast – at hovudkontoret skal vere i Bergen. Det ligg òg fast i strukturen at dei fleste toppleiarstillingane – fem av sju, så vidt eg veit – framleis er i Bergen. Over halvparten av dei tilsette er i Bergen.

Det er viktig å vareta arbeidsplassar ulike plassar, og eg skulle ønskje at representanten Bjørlo i denne samanhengen òg vektla betydninga av regionkontora, bl.a. i hans eige nærrområde, Måløy, som er viktige innanfor den totale strukturen i Fiskeridirektoratet, og som vi har sørgt for å bevare i den nye strukturen.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:11:07]: Dei regionkontora er viktige, og dei er ikkje tema for dette spørsmålet. Det eg reagerer på her, er det same som Gjelsvik sin partikollega, fylkesordføraren i Vestland, Jon Askeland, med fleire frå Senterpartiet og Arbeidarpartiet i Vestland har reagert sterkt på, nemleg at ein her faktisk aktivt har sendt ut eit skriv frå Fiskeridepartementet om at nye stillingar i Fiskeridirektoratet i hovudsak ikkje skal tilsetjast ved hovudkontoret i Bergen, og at nyoppretta divisjonar skal leiast frå Bodø og Tromsø. Det er dette som blir veldig merkeleg, når vi veit at ein i Bergen – til glede for heile Vestlandet – har bygd opp eit av verdas kanskje fremste og mest komplette fiskerifagle-

ge miljø. Der får ein beskjed om at det frå no av ikkje skal tilsetjast nye stillingar.

Difor spør eg kommunalministeren igjen: Dersom fiskeriministeren no sender ut eit nytt brev og seier at dette var ei misforståing – det skal framleis kunne tilsetjast nye leiarstillingar og nye stillingar i Fiskeridirektoratet i Bergen, og det er mogleg å gjere det utan å bryte med dei overordna retningslinjene – vil fiskeriministeren då ha sitt på det tørre frå kommunalministeren?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:12:14]: For det fyrste: Når det gjeld den konkrete oppfølginga av saka om innrettinga på Fiskeridirektoratet, må spørsmålet rettast til fiskeri- og havministeren.

Eg må seie eg er litt overraska over at representanten Bjørlo seier at regionstrukturen ikkje vedkjem det dette spørsmålet handlar om. Dette handlar om den totale organiseringa av Fiskeridirektoratet, fordeling av arbeidsplassane innanfor strukturen. Eg reknar med at representanten Bjørlo er veldig godt kjend med at framtida til regionkontoret i Måløy har vore eit stort tema over tid i fleire prosessar. Det er særdeles viktig at ein tek vare på regionkontora og òg sørgjer for at det vert tilstrekkeleg med arbeidsplassar der. Difor er det òg viktig korleis ein fordeler arbeidsplassane innanfor den totale strukturen til Fiskeridirektoratet.

Når det gjeld statlege arbeidsplassar i Bergen, er det siste talet eg har på det, 16,7 pst. Det har vore ein betydeleg vekst over dei seinare åra, og det ligg òg godt over landssnittet – og betydeleg over det som f.eks. er tilfellet i Kinn kommune, som Måløy er ein del av.

Presidenten [12:13:22]: Med det er den ordinære spørretimen, sak nr. 2, over.

Sak nr. 3 [12:13:25]

Referat

Presidenten [12:13:25]: Sak nr. 3 er referat. Det foreligger ikke referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

